

Professor Dr. Shaikh Aftab Anwar

M.Com; M.B.A., Ph.D (Business Administration)

Email ID: <mailto:dranwarshaikh@gmail.com>

dranwarshaikh@gmail.com Contact: +91 9822621579

Professor and Principal

**Poona College of Arts, Science and Commerce, Camp,
Pune-411001 (MS) INDIA**

Dr. Shaikh Aftab Anwar, M.Com; Ph.D (Business Administration) is an educationist, researcher, social activist and a transformational leader. He has more than 26 years of teaching, research, consultancy, executive education and industry experience. **He was nominated as 'Senate Member' of Savitribai Phule Pune University by the Governor of Maharashtra.** He is also a member of various boards and committees of Savitribai Phule Pune University.

Presently Dr. Shaikh is working as Principal of Poona College of Arts, Science and Commerce, Camp, Pune-411001 (MS).

Dr. Shaikh is also Member of several Educational and Professional Bodies in India and abroad. Presently he is President of Indo Global Chamber of Commerce, Industries and Agriculture.

He has been accorded with several prestigious awards including **'National Youth Award'** by the Ministry of HRD, Government of India, and **'Prof. G. B. Kulkarni Award for Best Teacher in Commerce'** by the Savitribai Phule Pune University.

He is Ph. D. and M.Phil Research Guide of Savitribai Phule Pune University, Pune, Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad and Tilak Maharashtra Vidyapeeth.

30 students have completed Ph.D and 16 students have completed M.Phil under his guidance.

Dr. Shaikh's Ph.D Thesis 'Designing a systems approach to Human Resource Management in the Cooperative Federations in Maharashtra' was adjudged as the **'Best Ph.D thesis in Cooperative Management'** by the Indian Society for Studies in Cooperation, and was also conferred with the **'Rao Bahadur Talmaki Award'**.

Dr. Shaikh has authored several books and published research papers and articles in refereed National and International Journals and presented papers in international conferences.

As a Social entrepreneur, Dr. Shaikh has established and run the organizations from scratch. He also offers advice to upcoming Educational Institutions and IT Education sector. He is a motivational speaker, Result-focused and effective leader.

He has extensively traveled to countries like China, Iran, Malaysia, Thailand Singapore Oman, UAE (Dubai, Abu Dhabi), Fiji, Kingdom of Tonga, Sri Lanka and Nepal.

=====

Resi. Address: B-13, Karan Gharonda, Sainikwadi, Wadgaonsheri, Pune-411014 (MS) INDIA

BIO-DATA

Name : **DR. AFTAB ANWAR M SHAIKH**
Fathers Name : **SHAIKH MAQBOOL HUSAIN**
Date of Birth : 29th May, 1963 Birth Place : Pune
Address : B-13, Karan Gharonda, Behind Vitthalanjan, Sainikwadi,
Wadgaonsneri, Pune-411014, (MS) INDIA
Phone Nos. : (M) 9822621579 E-mail ID : dranwarshaikh@gmail.com

Educational Qualifications: Exam. Passed	Name of the Institution/University	Year of Passing
Ph.D (Business Administration)**	University of Pune	December -1992
MBA	Prist University, Thanjavur-613 403, Tamilnadu	September-2011
MS-CIT Course Maharashtra State Certificate in Information Technology	MSBTE, Government of Maharashtra	July 2005
M.Com (S P Pune University)	Ness Wadia College of Commerce. University of Pune	June- 1987
B.Com (S P Pune University)	Ness Wadia College of Commerce. University of Pune	June- 1985

**** Ph.D Thesis: Designing a Systems Approach to Human Resource Management in the State Level Cooperative Federations in Maharashtra. Ph.D Degree Awarded in December 1992 (exempted from NET/SET)**

**Teaching Experience: More than 27 years - Taught B.Com, M.Com, MBA and M.Phil.
Joined Poona College as Lecturer in the Department of Commerce on 12th August, 1993.**

Post	From	To	Pay Scale
Professor and Principal (Affiliated College)	11/07/2018	Till date	7th Pay Scale (144200-218200) Academic Level-14 January -2021- Basic - 177400
Incharge Principal (Affiliated College)	1/06/ 2017	10/07/2018	58110 (48110 AGP10000) (37400-67000)
Professor (SP Pune University Approved)	18/01/2017	Till Date	56440 (46440 AGP10000) (37400-67000)
Vice Principal and Head, Department of Commerce	1/3/ 2016	30 /05/2017	
Associate Professor	25/10/ 2011	09/01/2017	
Principal (Affiliated College)	1/08/ 2009	24/10/2011	
Director (MBA)	16/08/2007	31/07/2009	
Associate Professor	23/10/ 2006		
Lecturer	12/08/ 1993		

Research Experience: More than 30 Years :	
PhD Awarded : 30 Students	M.Phil Awarded : 16 students

Presently 6 Students are doing Ph.D & 2 students are doing M.Phil

University Assignments:

Member- Board of Studies in Business Practices, University of Pune. (2018 – 2023)

Member – Board and Sports and Physical Education, University of Pune. (2017– 2019)

Member – Research and Recognition Committee, Business Laws and Taxation under the Faculty of Commerce and Management (2018 – 2023)

Ex- Senate Member – University of Pune. (2010 – 2014)

(Nominated by Governor of Maharashtra Hon. K. Sankarnarayanan)

Ex-Member- Faculty of Commerce, University of Pune. (2010 – 2015)

Ex-Member – 32(5) Committee

Ex-Member- Board of Studies in Statistics and Computer Application Board, University of Pune. (2010 – 2015)

Worked as NSS Programme Officer in Poona College for more than 10 years.

Resource Person :

Served as Resource Person and delivered more than 500 lectures on Business Entrepreneurship, Self-Employment, Soft Skills, Goal Setting, Self Help Groups and Competitive Examinations.

Wrote several Research papers in referred National and International Journals. (Copy enclosed)

Editor in chief:

International Journal of Business, Management and Social Sciences (IJBMS) (ISSN 2249-7463)

International Journal of Humanities and Environmental Issues (IJHEI) (ISSN 2277-9329)

Editor of Conference proceedings:

National Seminar on Business Process Innovation through Advanced Information Technology (ISBN: 978-81-921191-0-6)

National Seminar on Recent Trends in Service Sector w.s.r. to Insurance and Banking Sector (ISBN: 978-81-921191-1-3)

Biannual International Conference on Contemporary Issues in Management and Technology (ISBN: 978-81-921739-1-7)

International Conference on Recent Trends in Business, Management and IT (6 ISBN Volumes)

Countries Visited :

Extensively traveled to countries like China, Iran, Oman, Dubai, Abu Dhabi, Fiji, Kingdom of Tonga, Sri Lanka, Nepal, Thailand and Singapore.

PROFESSIONAL MEMBERSHIP:

LIFE MEMBER

- 1) Indian Society for Studies in Co-operation.
- 2) Indian Adult Education Association
- 3) Indian Commerce Association.
- 4) Indian Academy of Social Sciences, Allahabad.

HONOURS AND AWARDS CONFERRED (EDUCATIONAL)

1. **December 2019: Felicitation by Alumni Association Kendriya Vidyalaya, BEG Pune on the occasion of Alumni Meet and Get together 2019 for outstanding service in the field of Education.**
2. **September 2019: 5th Nation Builder Award 2019 by Rotary Club of Mumbai West Coast (Rotary International District No. 3141, Club No. 50053), in recognition of outstanding service as a Teacher.**
3. **1st December 2018 : Award for Excellence in ICT Innovation in Education- Asia Africa ICT Excellence Award 2018.**
4. **12 March, 2017: India International Centre, New Delhi, Skill and Vocational Education Summit 2017 : Accorded with National Award for Skill Development n Enhancement by National Institute of Cleanliness Education and Research" New Delhi, at the hands of Ambassador of Laos H. E. Southam SAKONHNINHOM and Dr. Mrs. Asha Kadiyan, Vice Chancellor, Bhagat Phool Singh Mahila Vishwavidhyalay, Sonapat, Haryana.**
5. **13 March 2015: National Business and Youth Development Award at the hands of Governor of Chattisgarh Hon. Balramji Das Tandon.**
6. **Best Educator Award at the World Management Congress 2011, presented on 29th December, 2011 at India International Centre, New Delhi for appreciating the outstanding contribution in the areas of educational planning and administration at the hands of Dr. Sead Avdic (Ambassador of Bosnia and Herzegovina).**
7. **Prof. G.B. Kulkarni Award for Best Teacher in Commerce (10th February, 2007) instituted by Savitribai Phule Pune University (Rs.1,000/- and a Memento)**
8. **Appreciation Award for ‘Inculcating Entrepreneurship in students’ (14th March, 2006) (Centre for Management Research and Development, MITCON & Entrepreneurs’ International**
9. **Best Teacher Award – 2005 (Rotary Club of Pune Chandannagar)**

- 10. Best NSS Programme Officer Award**
(District Level) 2001-02, NSS Department, University of Pune.
- 11. Ideal Teacher Award - 2000**
(Lions Club of Pune Anand)
- 12. Rao Bahadur Talmaki Award - 1997 (Rs. 1,000)**
All India Level Award for Best Ph.d Thesis in Cooperative Management
(Indian Society for Studies in Cooperation)
- 13. Ideal Teacher Award - 1996**
(Bhartiya Jain Sangathana, Pune)
- 14. Ideal Teacher Award - 1996**
(School Board, Pune Municipal Corporation)

HONOURS AND AWARDS CONFERRED (SOCIAL)

01. Alma Award-2011, ALMA International NGO 25th September, 2011
02. Mother Teresa Award 2011, Urdu Weekly Awami Rai, 8th March, 2011 at the hands of Dr. Vijay Kumar Gavit, Hon. Cabinet Minister of Medical Education, Govt. of Maharashtra at Mumbai
03. Bharat Ratna Maulana Abul Kalam Azad “Pune Ratna Award” (Maharashtra Pratisthan, Pune)
04. Honoured by Maharashtra Muslim Front on 26th January, 2009
05. Zillah Yuva Gaurav, 2008 (Nehru Yuva Kendra, Pune Zone)
06. Service Above Self Award - 2003 (Rotary Club of Pune Chandannagar)
07. Honoured by Pune Municipal Corporation on 15th August, 1997 Felicitated at the hands of Mayor of Pune Mrs. Vandana Chavan.
08. National Youth Award - 1996-97 (Rs. 10,000) All India level Award) (Ministry of H.R.D., Government of India)
09. Jagrut Nagrik Puraskar - 1996 (Presented in 1997) (Mumbai Vritapatra Lekhak Sangh, Mumbai)
10. Janjagruti Gourav Puraskar- 1997 (Janjagruti Vichar Manch, Pune)
11. Prof. Ram Krishna More Adarsh Yuva Puraskar - 1997 (Rs. 1,000) (Suvana Samiti Pimpri Chinchwad City)
12. Janhitwadi Puraskar - 1997 (Yuva Bharti, Pune)
13. Swami Vivekanand Yuva Gourav Puraskar - 1997 (State Level Award) (Vivek Kranti Dal and Vande Mataram Sangathana, Maharashtra)
14. Man of the Year Award - 1996 (American Biographical Institute, America)
15. Outstanding Young Person Award – 1996 (Saras Jaycees, Pune)
16. Shiv Chatrapati Yuva Gourav Puraskar - 1996 (Shivanjali Pratisthan, Dapodi)
17. Late Rajiv Gandhi Gourav Puraskar - 1994 (Rajiv Gandhi Vichar Manch, Pune)
18. Gen. Arun Kuman Vaidya Award - 1992 (Shaheed Gen. Arun Kumar Vaidya Educational Development Centre, Pune)

**BIOGRAPHICAL NOTE INCLUDED IN THE FOLLOWING
PRESTIGIOUS NATIONAL AND INTERNATIONAL WHO'S WHO:**

- 1. Indo-American Who's Who – 1994**
- 2. Reference India - Biographical Notes on Men and Women of achievement of Today and Tommorrow - 1995.**
- 3. Indo- American Who's Who – 1996**
- 4. Dictionary of International Biography, Cambridge, England-1997.**
- 5. Who's Who in the World, New Province, America – 1997**
- 6. Research Fellow, American Biographical Institute, America, 1997**
- 7. Included in the VIII edition of International Directory of Distinguished Leadership. Published by American Biographical Institute, America, 1997.**

Professor Dr. Shaikh Aftab Anwar,

Professor and Principal

Poona College of Arts, Science and Commerce, Camp, Pune-411001 (MS) INDIA

BOOKS AND RESEARCH PAPERS PUBLICATION

Papers in Refereed Journal with Impact Factor

Sr. No.	Title of the paper	Month & Year of Publication
01	The Menace of Microfinance in India Dr. Aftab Anwar Shaikh Galaxy link-ISSN 2319-8508 Page No26-30 Impact factor-4.361	November-April 2017-18
02	Use of Social Networking Sites in Academia Zareena Shaikh Dr. Aftab Anwar Shaikh Galaxy link-ISSN 2319-8508 Page No26-30 Impact factor-4.361	November-April 2017-18
03	Awareness of Academic use of Smartphone Applications among management Students Shabana Amin Mulla Dr. Aftab Anwar Shaikh Galaxy link-ISSN 2319-8508 Page No26-30 Impact factor-4.361	November-April 2017-18
04	A proposed study of Software Project Development undertaken by Computer Science Students Mirza Imran Baig & Dr. Aftab Anwar Shaikh GENIUS – ISSN – 2279-0489 Page Number 15 - 29 Impact Factor 3.504 (www.sjifactor.com)	February 2017
05	Usage of Social Networking Sites among students Dr. Aftab Anwar Shaikh & Ms. Zareena Shaikh Page Number 195 - 199 International Journal of Management Studies Vol – IV , Issue – I ISSN 2249-0302 Impact Factor 2.26	January 2017
06	Role of Make in India in Promoting Entrepreneurship Pune Research Times (Online) An International Journal of Contemporary Studies Vol 2, Issue 1, ISSN 2456-0960 JIF 2.07 http://punererearch.com/times/volume/36	(Jan to Mar 2017)
07	Make In India Campaign-Pros, Cons and Impact on Indian Economy	(Jan to Mar 2017)

	Dr. Aftab Anwar Shaikh & Eram Khan Pune Research Times (Online) An International Journal of Contemporary Studies Vol 2, Issue 1, ISSN 2456-0960 JIF 2.07 http://puneresearch.com/times/volume/36	
08	An Economic Analysis of Drought on F.M.C.Gs In Rural Maharashtra Dr. Shaikh Aftab Anwar VOL 2 ; ISSUE 6 - PUNE RESEARCH SCHOLAR (Online) (ISSN 2455-314X) JIF 2.46 http://puneresearch.com/scholar/volume/34	(Dec 2016- Jan 2017)
09	Emerging Issues in Tourism system in relation to the people and their environment <i>Indian Journal of Commerce & Management Studies</i> (GIF): 0.875 ISSN : 2249-0310 EISSN: 2229-5674	May, 2016
10	Constituents of Tourism industry–A study <i>Researchers' World – Journal of Arts, Science and Commerce</i> Vol.-VII Issue -2 (2) Page Nos. 1-7 ISSN 2231-4172 (GIF): 0.765	April, 2016

Papers published in Refereed Journal (Without Impact factor)

Sr. No.	Title of the paper	Month & Year of Publication
01	Green Supply Chain Management- An Initiative Towards Eco-Friendly Production SHODH SANCHAR Bulletin Vol.-10 Issue 37 Page Nos. 01-05 ISSN: 2229-3620	January to March 2020
02	A Study Of Consumer Perception Towards Digital Food App Services In Pune City SHODH SANCHAR Bulletin Vol.-10 Issue 37 Page Nos. 93-98 ISSN: 2229-3620	January to March 2020
03	Role of Employability Skills in Economic Development Education Today(An International Journal of Education & Humanities) Vol-XI Number-1 Page Nos. 63-69 ISSN:2229-5755	January to December 2020
04	To study Changing Trends in Adoption of Software Project Management Principles in Project Based Learning Components of Computer Science Course in Colleges of Pune City International Journal of Advance and Innovative Research Vol-6, Issue 1(XVII) Page Nos. 23-26 ISSN:2394-7780	January to March 2019
05	To Study changing trends in adaptation of software project management principles in project based learning components of computer science course in colleges of Pune city International Journal of Advance and Innovative Research (IJAIR) ISSUE-I, VOLUME-VI Part – VI Page Nos-23-26 ISSN:2394-7780	January to March 2019
06	Knowledge management Strategies in Indian industries: An innovative HR practices for organizational excellence International Journal of Advance and Innovative Research (IJAIR) ISSUE-I, VOLUME-VI Part – V Page Nos-88-93 ISSN:2394-7780	January to March 2019
07	EMERGING HR TRENDS IN COMMERCIAL BANKING IN INDIA International Journal of Advance and Innovative Research (IJAIR) ISSUE-I, VOLUME-VI Page Nos-001-004 Part – IV ISSN:2394-7780	January to March 2019
08	A Study on Key Trends in Apparel Retailing Ajanta ISSN - 2277-5730	April –June 2018

09	Digitalization of Business Strategy in 21st Century: A New Mantra for Corporate Sustainability Ajanta ISSUE-II, VOLUME-VII PART-II Page No- 167-176 ISSN - 2277-5730	April –June 2018
10	Changing Dimensions of HRD Practices in Manufacturing Industries in India: A Paradigm Shift for 21st Century Ajanta ISSUE-II, VOLUME-VII PART-III Page No- 009-015 ISSN - 2277-5730	April –June 2018
11	A Study of Changing Trends and Challenges in Software Project Management with respect to Post graduate projects of Computer science Pune city Royal Vol-VI Issue-II ISSN - 2278-8158	December-2017 to May-2018
12	Employee Performance in Public Sector Industry with Special Reference to National Aluminum Company Ltd in Odisha: A Driving Force for Corporate Excellence Ajanta Vol-VI Issue-II Part-II ISSN - 2277-5730	April –June 2018
13	Entertainment Farming & Agri-Tourism Ajanta Ajanta Vol-VII Issue-III Part-XII ISSN - 2277-5730	July – September 2018
14	Green HRM Practices in Indian Industries: A new Mantra for Organizational Survivability Ajanta ISSN - 2277-5730	July – September 2018
15	Socio-Legal Dimensions of Live-In Relationship in India: Problems and Perspectives Ajanta ISSN - 2277-5730	July – September 2018
16	Internet Advertising Strategies : An Alternative to Traditional Marketing <i>International Journal of Commerce, Business and Social Sciences</i> <i>Vol. VI, Issue 7 (I), Page Nos. 72-75</i> ISSN: 2277-9310	November, 2016
17	Impact of Government Education Programmes on Muslim Minorities <i>International Journal of Business, Management & Social Sciences</i> <i>Vol. VII, Issue 2 (I), Page Nos. 57-67</i> ISSN: 2249-7463	November, 2016
18	Online Advertising and Promotion : Modern Technologies for Marketing <i>International Research Journal of Humanities & Environmental</i>	July, 2016

	<p><i>Issues</i> <i>Vol. V, Issue 4 (I), Page Nos. 42-46</i> ISSN:2277-9329</p>	
19	<p>Cross Cultural Management – Cross Cultural Communication at Global Workplace and Challenges <i>International Journal of Multi Disciplinary Research</i> <i>Vol. VI, Issue 1 (I), ISSN: 2277-9302</i> Page Nos. 93-99</p>	May, 2016
20	<p>Agri Tourism: A Key Source to conquer the unemployment in rural area. <i>International Journal of Multidisciplinary Research,</i> <i>Vol. I, Issue 10 (III),</i> Page No. 68-71 ISSN:2277-9302</p>	February, 2016
21	<p>Impact of Afro Tourism on Local Agricultural Occupation: A Case Study of Pune District, India <i>International Journal of Business, Management & Social Sciences</i> <i>Vol. IV, Issue 7 (I),</i> Page Nos. 109-112 ISSN: 2249-7463</p>	March, 2015
22	<p>A Comparative Study in housing finance in India in Delhi NCR <i>International Research Journal of Commerce, Business and Social Sciences</i> <i>Vol. III, Issue 6 (I),</i> Page Nos. 90-94, ISSN: 2277-9310</p>	September, 2014
23	<p>An analytical Study of Performance Appraisal : A Case study of Mobulous Technology <i>International Journal of Management Contemplation's</i> <i>Vol. I, Issue 7,</i> Page Nos. 73-80, ISSN: 2348-1641</p>	July, 2014
24	<p>Impact of Technology on Recruitment Sources with reference to quality of hire. <i>International Journal of Economics, Law and Social Sciences</i> <i>Vol. I, Issue 7,</i> Page Nos. 74-76, ISSN: 2348-165X</p>	July, 2014
25	<p>Role of E Learning in Management Education <i>International Journal of Multidisciplinary Research</i> <i>Vol. II, Issue 10 (II),</i> Page Nos. 75-77 ISSN: 2277-9302</p>	January, 2014
26	<p>Challenges & Strategies of SME's in India <i>International Journal of Multi Disciplinary Research</i> <i>Vol. I, Issue 9(II),</i> Page Nos. 75-78, ISSN: 2277-9302</p>	December, 2012
27	<p>Best HRM Practices – A Study from Panchatantra <i>International Journal of Business, Management & Social Sciences</i> <i>Vol. II, Issue 4 (II),</i> Page Nos. 127-132 , ISSN: 2249-7463</p>	December, 2012
28	<p>The Impact of E-Business on Indian Banking Sector <i>International Research Journal of Commerce, Business and Social Sciences,</i></p>	November, 2012

	<i>Vol. I., Issue 8 (I),</i> Page Nos. 44-47, ISSN: 2277-9310	
29	Role of Competencies in HRM in IT Industries <i>International Journal of Multidisciplinary Research</i> <i>Vol. 1, Issue 8 (II),</i> Page Nos. 29-32, ISSN: 2277-9302	November, 2012
30	Data mining for network security <i>International Journal of Advances in Management Technology</i> <i>And Engineering Sciences (IJAMTES) Vol.2, Issue 1(I),</i> Page Nos. 79-83/ISSN:2249-7455	October, 2012
31	Prospects & Challenges of E-Retailing in India <i>International Research Journal of Humanities & Environmental</i> <i>Issues</i> <i>Vol. I, Issue 7 (I),</i> Page Nos. 82-84, ISSN: 2277-9329	October, 2012
32	A role of ICT in Rural Development <i>International Journal of Business, Management & Social Science</i> <i>Vol.2, Issue I (III),</i> Page Nos. 130-133, ISSN: 2249-7463	September, 2012
33	Issues and Concerns in Social Media Marketing in India <i>International Research Journal of Commerce, Business & Social</i> <i>Sciences,</i> <i>Vol. I, Issue 6,</i> Page Nos. 54-56, ISSN: 2277-9310	September, 2012
34	Green Marketing – Sustainability Issues and Challenges <i>International Research Journal of Humanities & Environmental</i> <i>Issues.</i> <i>Vol. I, Issue 5,</i> Page Nos. 54-57, ISSN: 2277-9329	August, 2012
35	Challenges of E – Retailing for Indian Retail Sector <i>International Journal of Multidisciplinary Research,</i> <i>Vol. I, Issue 5 (II),</i> Page Nos. 79-81 ISSN:2277-9302	August, 2012
36	Indian Jute Industry: Potential and performance in the era of globalization <i>International Research Journal of Commerce, Business and</i> <i>Social Sciences</i> <i>Vol. 1, Issue 4</i> Page Nos. 106-109, ISSN: 2277-9310	July, 2012
37	Management and Business Education in India: Opportunities and Challenges <i>International Journal of Business, Management & Social Science</i> <i>Vol. I, Issue 11,</i> Page Nos. 72-73, ISSN: 2249-7463	July, 2012
39	Problems and Prospects of user authentication in computer systems <i>International Journal of Advances in Management, Technology</i> <i>and Engineering Sciences</i> <i>Vol.1, Issue 10),</i> Page Nos. 71-74 ISSN: 2249-7455	July, 2012
40	Human Capital Management in KPOs <i>International Journal of Multidisciplinary Research,</i>	June, 2012

	<i>Vol. 1, Issue 3</i> Page Nos. 90-98, ISSN: 2277-9302	
41	Emotional Intelligence in Management <i>International Research Journal of Humanities & Environmental Issues</i> <i>Vol. I, Issue , Page Nos. 67-70, ISSN: 2277-9329</i>	June, 2012
42	Role of Christian Churches towards value based education <i>International Journal of Advances in Management, Technology and Engineering Sciences (IJAMTES)</i> <i>Vol. I, Issue 8 (II),) Page Nos. 132-134</i> ISSN: 2249-7455	May-2012
43	Rural Marketing in India: Scope and Challenges <i>International Journal of Multi Disciplinary Research</i> <i>Vol. I, Issue 2(I),</i> Page Nos. 106-108 ISSN: 2277-9302	May, 2012
44	A study of Indian Service Sector: Growth and Comparison <i>International Journal of Advances in Management, Technology and Engineering Sciences</i> <i>Vol. I, Issue 7(VI)</i> Page Nos. 53-59 ISSN:2249-7455	April, 2012
45	Microfinance in Indian Economy for Sustainable Development <i>International Journal of Multidisciplinary Research,</i> <i>Vol. I, Issue I</i> Page Nos. 79-81 ISSN: 2277-9302	April, 2012
46	Impact of E-Learning on Education <i>International Journal of Advances in Management, Technology and Engineering Sciences (IJAMTES)</i> <i>Vol. 1, Issue 7 (II)</i> Page Nos. 217-220, ISSN:2249-7455	April, 2012
47	A study of the distribution of the network problems faced by the corporate customers of telecom service operators with reference to the Pune City <i>International Journal of Business, Management & Social Science</i> <i>Vol. I, Issue 7(II) Page Nos. 123-126, ISSN: 2249-7463</i>	March, 2012
48	Agricultural Finance and Rural Credit in India : Issues and Challenges <i>International Journal of Business, Management & Social Science</i> <i>Vol. I, Issue 7 (III)</i> Page Nos. 95-101 ISSN: 2249-7463	March, 2012
49	A study of drivers leading to the Customer Satisfaction with the reference to wire line Telephone Customers in Pune City <i>(International Journal of Business, Management & Social Science</i> <i>Vol. I, Issue 6(I)</i> Page Nos. 214-220 ISSN:2249-7463	February, 2012
50	CSR- A Tool for Economic Development: A Case Study of Lupin Human Welfare & Research Foundation (Rajasthan) <i>International Journal of Advances in Management, Technology & Engineering Sciences</i>	February, 2012

	<i>Vol. I, Issue 5 (II)</i> Page Nos. 96-99 ISSN: 2249-7455	
51	Growth, Development and Impact of Tourism Industry in India <i>International Journal of Business, Management and Social Sciences</i> <i>Vol. I, Issue 3 (II)</i> Page Nos. 94-97 ISSN: 2249-7463	November, 2011
52	Role of religion in communal harmony and national integration <i>International Journal of Business, Management & Social Science</i> <i>Vol. I, Issue 1</i> Page Nos. 18-20 ISSN: 2249-7463	September, 2011
53	Need for Professionalization of Cooperative Management Page Nos. 45-49 ISSN: 0025-0430	

Papers in Other Reputed Journal (Non-Refereed Journal)

Sr. No.	Title of the paper	Month & year of Publication
1	Pharmaceutical Sector: The Growth & Escalation after Globalization Page Nos. 57-62 ISBN: 978-81-921191-0-6	March 2014
2	Emerging Issues and Challenges in E – Commerce Page Nos. 94-95 ISBN : 978-81-921739-0-0	2011
3	Foreign Direct Investment in Infrastructure Development in India: Its role and relevance Page Nos. 86-88 ISBN: 978-81-921739-5-5	2011
4	Role of Microfinance Institutes in India Page Nos. 67-69 Page Nos. ISBN: 978-81-921739-8-6	2011
5	Unique Perspectives of Workplace Diversity and Employee Performance Page Nos. 67-70 ISBN : 978-81-921739-1-7	2011
6	Development of MSME's in Maharashtra – Challenges and Opportunities Page Nos. 62-65 ISBN : 978-81-921739-2-4	2011

7	Self Help Groups – The informal institution for women empowerment Page Nos. 80-82 ISBN: 978-81-921739-7-9	
---	---	--

Reference Books published by an International Publisher with ISBN number

Sr. No.	Title of the Book	Publisher & type (National/International)
1	Financial Inclusion and Economics Growth ISBN: 978-81-945988-3-1	International Publications International Publications Publishers & Distributors 6A/540, Avas Vikas, Hanspuram, Kanpur-208 021
2	Recent Concerns of Economic Growth ISBN : 978-81-945988-1-7	International Publications Publishers & Distributors 6A/540, Avas Vikas, Hanspuram, Kanpur-208 021
3	Women Empowerment & Economic Development ISBN : 978-81-945988-7-9	International Publications Publishers & Distributors 6A/540, Avas Vikas, Hanspuram, Kanpur-208 021
4	Women Empowerment for Gender Equality ISBN : 978-81-947391-6-6	International Publications Publishers & Distributors 6A/540, Avas Vikas, Hanspuram, Kanpur-208 021
5	Disaster Management Preparedness Reference Book ISBN: 978-93-86518-12-5	IDEA PUBLISHING, Block- 9b, Transit Flats, Hudco Place Extension Near Andrews Ganj, New Delhi: 110049 National Publication
6	Medical Tourism : Global and Indian Experiences ISBN: 978-93-86518-09-5	IDEA PUBLISHING, Block- 9b, Transit Flats, Hudco Place Extension Near Andrews Ganj, New Delhi: 110049 National Publication
7	Fundamentals of Management ISBN: 978-93-86518-08-8	IDEA PUBLISHING, Block- 9b, Transit Flats, Hudco Place Extension Near Andrews Ganj, New Delhi: 110049 National Publication
8	Human Resource Management Practices in Cooperative Sector Reference Book ISBN: 978-81-933269-3-0	IDEA PUBLISHING, Block- 9b, Transit Flats, Hudco Place Extension Near Andrews Ganj, New Delhi: 110049 National Publication
9	Research Methodology Reference Book ISBN : 978-81-7139-682-5	Jnanada Prakashan (P&D), 4837, Prahlad Street, 24, Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi – 110002 National Publication
10	Export Documentation Reference Book	Jnanada Prakashan (P&D), 4837, Prahlad Street, 24, Ansari Road, Darya

	ISBN : 978-81-7139-627-6	Ganj, New Delhi – 110002 National Publication
11	International Economics Reference Book ISBN : 978-81-7139-624-5	Jnanada Prakashan (P&D), 4837, Prahlad Street, 24, Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi – 110002 National Publication
12	Introduction to Foreign Trade Reference Book ISBN : 978-81-7139-623-8	Jnanada Prakashan (P&D), 4837, Prahlad Street, 24, Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi – 110002 National Publication
13	Conservation Agriculture Technology Reference Book ISBN : 978-81-7139-688-7	Jnanada Prakashan (P&D), 4837, Prahlad Street, 24, Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi – 110002 National Publication
14	International Marketing Reference Book ISBN : 978-81-7139-626-9	Jnanada Prakashan (P&D), 4837, Prahlad Street, 24, Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi – 110002 National Publication
15	Agriculture and Rural Development Reference Book ISBN : 978-81-7139-685-6	Jnanada Prakashan (P&D), 4837, Prahlad Street, 24, Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi – 110002 National Publication
16	Agricultural Geography Reference Book ISBN : 978-81-7139-684-9	Jnanada Prakashan (P&D), 4837, Prahlad Street, 24, Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi – 110002 National Publication
17	Agricultural Marketing Reference Book ISBN : 978-81-7139-687-0	Jnanada Prakashan (P&D), 4837, Prahlad Street, 24, Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi – 110002 National Publication

Subject Books, published by other local publishers, with ISBN number

Sr. No.	Title of the Book	Publisher
1	Business Mathematics Text Book	Success Publications, Radha Krishna Apartment, 535, Shaniwar Peth, Appa Balwant Chowk, Pune- 411030 ISBN: 978-93-80984-98-8
2	Inventory Management (SAD)	Tech – Max Publications, B/5, First Floor, Maniratna Complex, Aranyeshwar Corner, Pune – 411009 ISBN: 978-81-8492-254-7
3	Business Entrepreneurship	Nirali Prakashan, Abhyudaya Pragati, Shivaji Nagar, Off. J. M. Road, Pune – 411005 ISBN: 978-93-5164-079-0

4	Production & Operation Management	Vision Publications, 39/1, Budhwar Peth, Appa Balawant Chowk, Pune – 411002 ISBN:978-81-89993-12-2
----------	-----------------------------------	--

Edited books with ISBN number

Sr. No.	Title of the Book	Publisher
1	Financial Inclusion : A Step Towards Cashless Economy	Financial Inclusion and Economics Growth ISBN : 978-81-945988-3-1 Edition : 2020
2	Ethics and Corporate Social Responsibility	Choice College of Arts and Commerce, Kothrud, Pune- 38 ISBN: 978-81-923835-3-8
3	Role of teachers and educational institution in social transformation	Choice College of Arts and Commerce, Kothrud, Pune- 38 ISBN: 978-81-923835-4-5
4	Role of teachers in promoting national integration, peace, sustainable communal harmony	Choice College of Arts and Commerce, Kothrud, Pune- 38 ISBN: 978-81-923835-5-2

Professor Dr. Shaikh Aftab Anwar

M.Com; Ph.D (Business Administration)

Email ID: dranwarshaikh@gmail.com Contact : +91 9822621579

Professor and Principal

Poona College of Arts, Science and Commerce, Camp, Pune-411001 (MS) INDIA

RESEARCH GUIDANCE

Ph. D. Degree Awarded: 30 Students

Sr. No.	Ph. D degree awarded with date		Name of the candidate
	Degree	Date	
1	Ph.D	17/10/2020	Mirza Imran Baig (Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad)
2.	Ph.D	04/08/2020	Wafia Wahid Wadsadwala (Savitribai Phule Pune University)
3.	Ph. D.	22/10/2018	Zareena Shaikh (Tilak Maharashtra Vidyapeeth)
4	Ph. D.	12/06/2018	Tahir Shaikh (Savitribai Phule Pune University)
5	Ph. D.	21/04/2018	Mahtab Alam (Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad)
6	Ph. D.	04/06/2016	Patil Kapil Arvind (Savitribai Phule Pune University)
7	Ph. D.	03/05/2016	Peerzade Riyasat Aminuddin (Savitribai Phule Pune University)
8	Ph. D.	27/11/2015	Nasreen Parvez Khan (Savitribai Phule Pune University)
9	Ph. D.	27/01/2015	Mahajan Milind Vivek (Tilak Maharashtra Vidyapeeth)
10	Ph. D.	27/01/2015	Devdas Avantika Lawrence (Tilak Maharashtra Vidyapeeth)
11	Ph. D.	07/04/2015	Irfan Ahmed Ajmeri (Tilak Maharashtra Vidyapeeth)
12	Ph. D.	27/12/2014	Ghaseemi Mahboobeh (Savitribai Phule Pune University)
13	Ph. D.	24/08/2014	Kale Ravsaheb Bhaiyya (Savitribai Phule Pune University)
14	Ph. D.	22/11/2013	Shagufta Sameer Sayyed (Savitribai Phule Pune University)
15	Ph. D.	01/03/2013	Motuhifonua Keasi Tupou (Savitribai Phule Pune University)
16	Ph. D.	11/08/2012	Manoj Madhavrao Narwade (Savitribai Phule Pune University)
17	Ph. D.	08/02/2011	Ashok Giri (Savitribai Phule Pune University)
18	Ph. D.	08/02/2011	Abdol Karim Gaiem

			(Savitribai Phule Pune University)
19	Ph. D.	14/01/2011	Hasinuddin (Savitribai Phule Pune University)
20	Ph. D.	04/01/2011	Sisodiya Mamta (Savitribai Phule Pune University)
21	Ph. D.	21/02/2011	Kasmi Zartaz Murtaza (Savitribai Phule Pune University)
22	Ph. D.	15/09/2010	Sajid Alvi (Savitribai Phule Pune University)
23	Ph. D.	30/01/2008	Mehdi Abdulla Mohsen Abdulla (Savitribai Phule Pune University)
24	Ph. D.	04/05/ 2007	Kazem Mahboul M. (Savitribai Phule Pune University)
25	Ph. D.	18/08/2007	Aref Abdulrazzak Ahmed (Savitribai Phule Pune University)
26	Ph. D.	04/05/2007	Ghorpade Nitin Laxman (Savitribai Phule Pune University)
27	Ph. D.	04/05/2007	Fazlzadeh Alireza (Savitribai Phule Pune University)
28	Ph. D.	26/07/2005	Mehdi Dehghan Neistanaky (Savitribai Phule Pune University)
29	Ph. D.	02/04/2005	Shelar Balu Ambadas (Savitribai Phule Pune University)
30	Ph. D.	13/10/2004	Shaila Bootwala (Savitribai Phule Pune University)

Professor Dr. Shaikh Aftab Anwar

M.Com; Ph.D (Business Administration)

Email ID: dranwarshaikh@gmail.com Contact : +91 9822621579

Professor and Principal

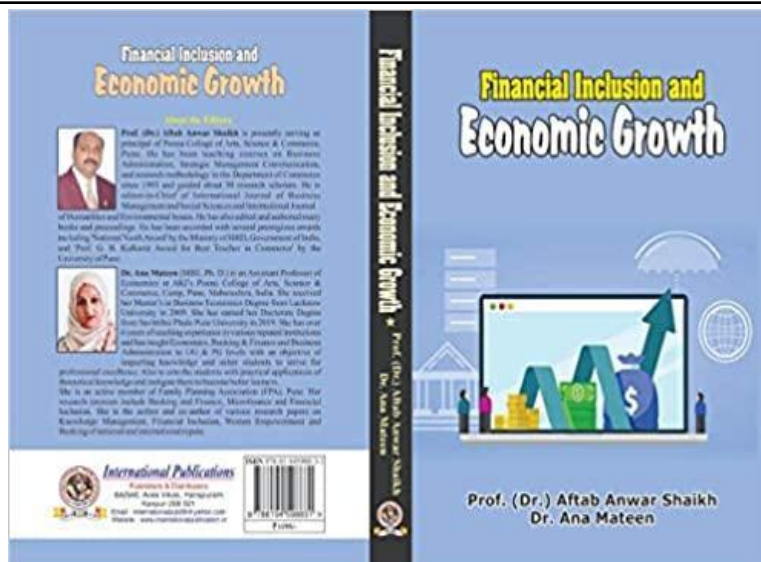
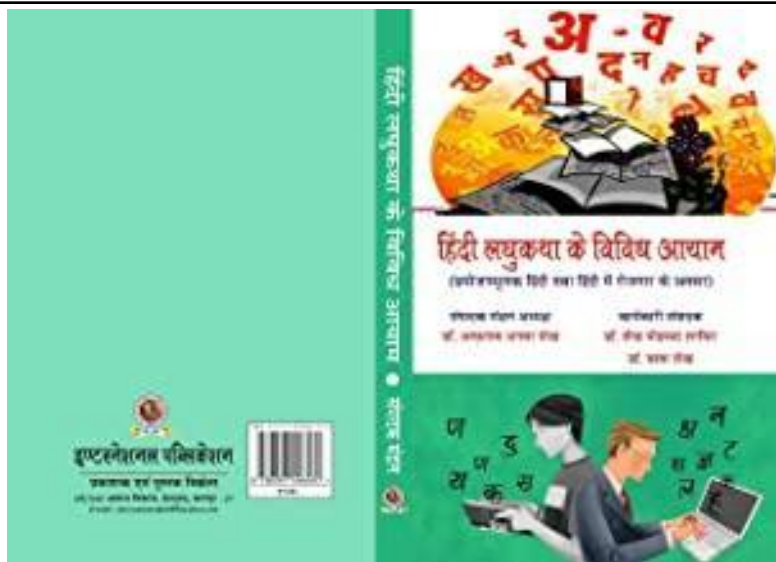
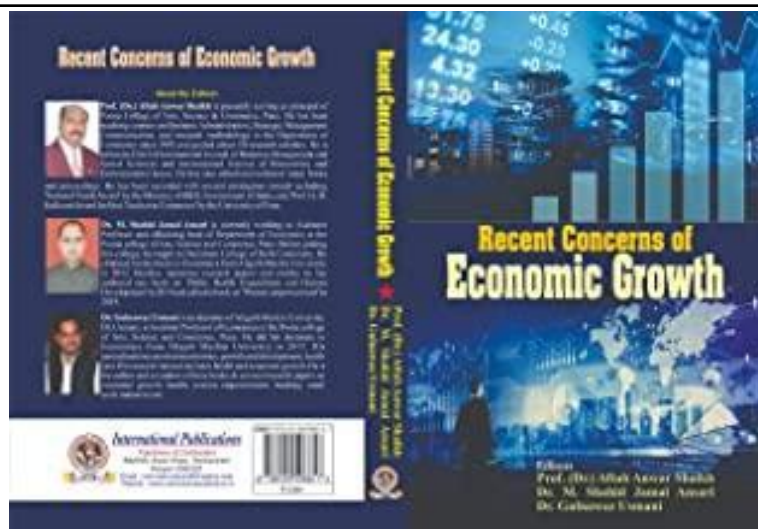
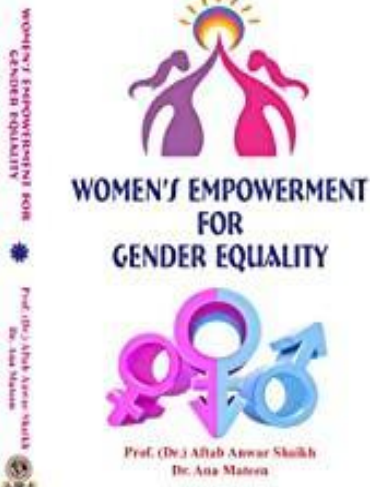
Poona College of Arts, Science and Commerce, Camp, Pune-411001 (MS) INDIA

RESEARCH GUIDANCE

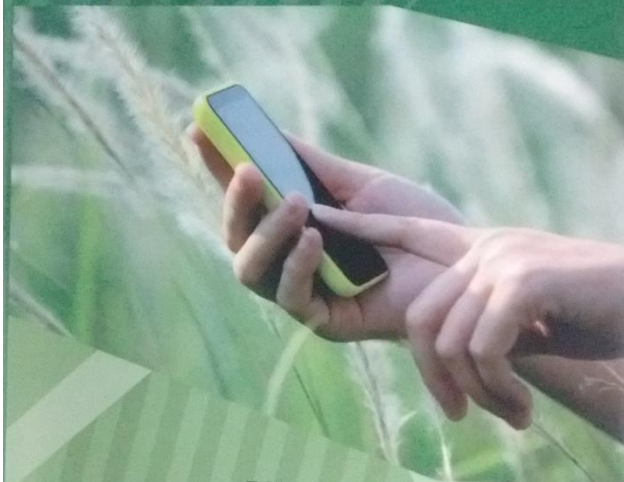
M.Phil. Degree Awarded: 16 Students

Sr. No.	M. Phil awarded with date		Name of the candidate
	Degree	Date	
1	M.Phil	08/09/2020	Shivaji Shrimant Kolekar (Savitribai Phule Pune University)
2	M.Phil	25/02/2020	Upasana Oswal (Savitribai Phule Pune University)
3	M. Phil	09/11/2018	Meer Javed (Savitribai Phule Pune University)
3	M.Phil	08/08/2018	Irfan Shaikh (Savitribai Phule Pune University)
5	M. Phil	27/12/2016	Heena Sayyed (Savitribai Phule Pune University)
6	M. Phil	19/08/20016	Prasad Ravi Kant Bijendra (Savitribai Phule Pune University)
7	M. Phil	18/06/2012	Pathan Jahanara Hashimkhan (Savitribai Phule Pune University)
8	M. Phil	04/05/2011	Lakhani Divya (YCMOU)
9	M. Phil	18/03/2011	Shaikh Mudassir MD Usman (Savitribai Phule Pune University)
10	M. Phil	22/12/2009	Ratnaparkhe Gajanan Dattatray (Savitribai Phule Pune University)
11	M. Phil	26/06/2009	Jagdale Aba Anna (Savitribai Phule Pune University)
12	M. Phil	05/05/2009	Badve Amruta Jayavant (Savitribai Phule Pune University)
13	M. Phil	20/03/2009	Doke Ajinath Maruti (Savitribai Phule Pune University)
14	M. Phil	26/11/2008	Ranjana Gaikwad (Savitribai Phule Pune University)
15	M. Phil	18/11/2008	Giri Narsingh Subhash (YCMOU)
16	M. Phil	11/11/2008	Kale Raosaheb Bhayya (Savitribai Phule Pune University)

Books Published:

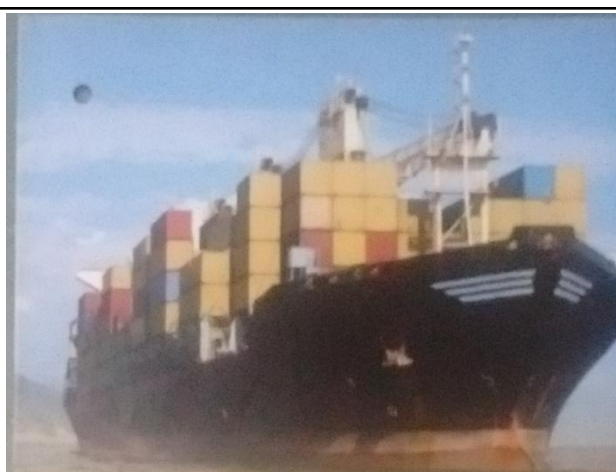
AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT

Editorial Team
Dr. Vijoy K. Sinha • Dr. S.N. Pandey
Dr. H.N. Dutta • Dr. Aftab Anwar Shaikh
Ar. Dushyant P. Kamat

In Association with
CONFEDERATION OF INDIAN UNIVERSITIES, New Delhi

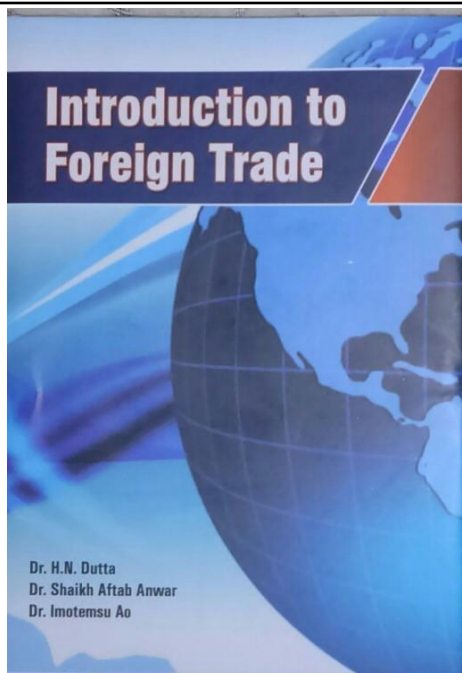
FOREIGN TRADE RESTRICTIONS

Dr. H.N. Dutta
Dr. Shaikh Aftab Anwar
Dr. Imotemsu Ao

In Association with
CONFEDERATION OF INDIAN UNIVERSITIES, New Delhi

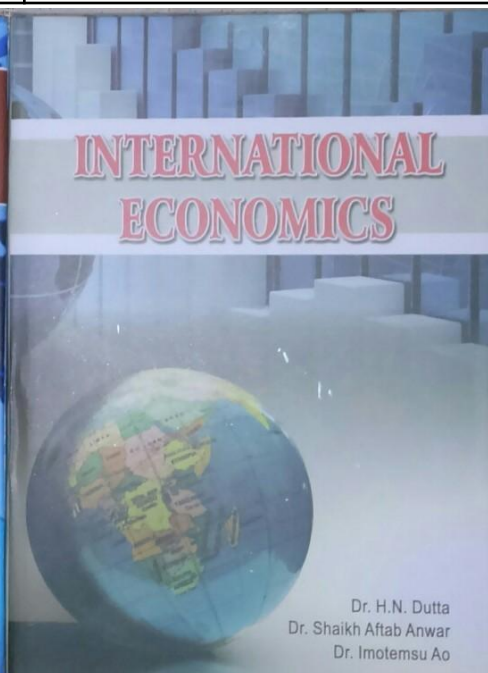
Introduction to Foreign Trade

Dr. H.N. Dutta
Dr. Shaikh Aftab Anwar
Dr. Imotemsu Ao

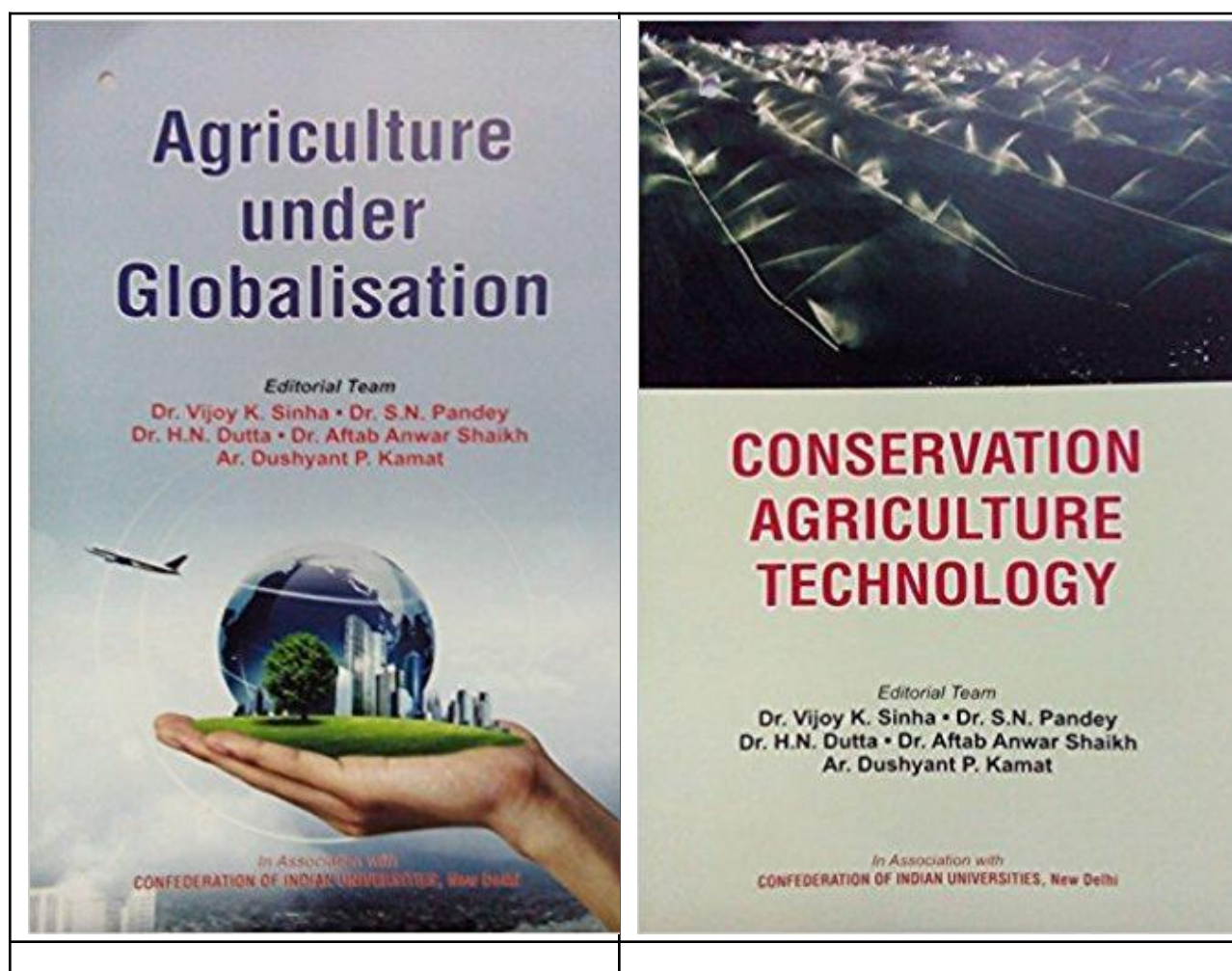
In Association with
CONFEDERATION OF INDIAN UNIVERSITIES
NEW DELHI

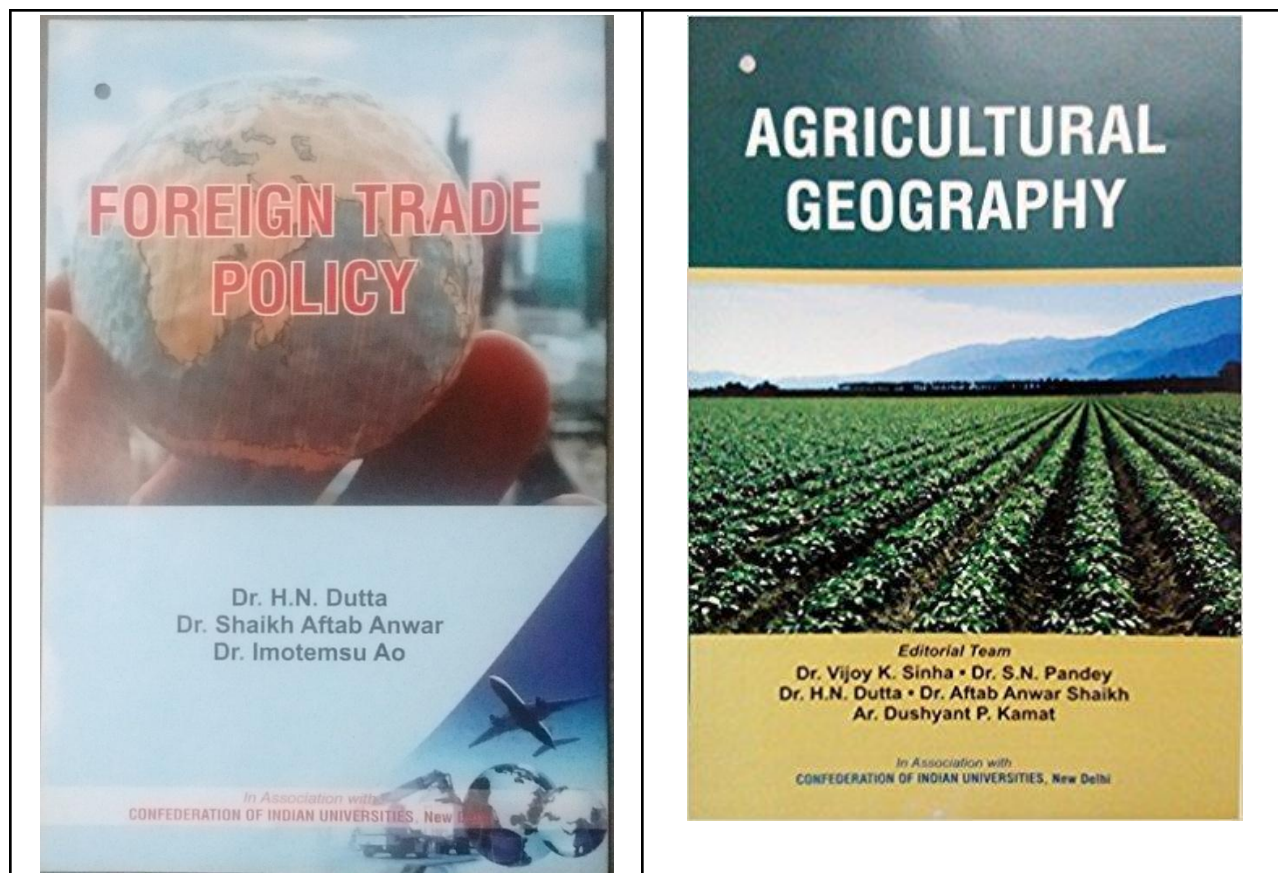
INTERNATIONAL ECONOMICS

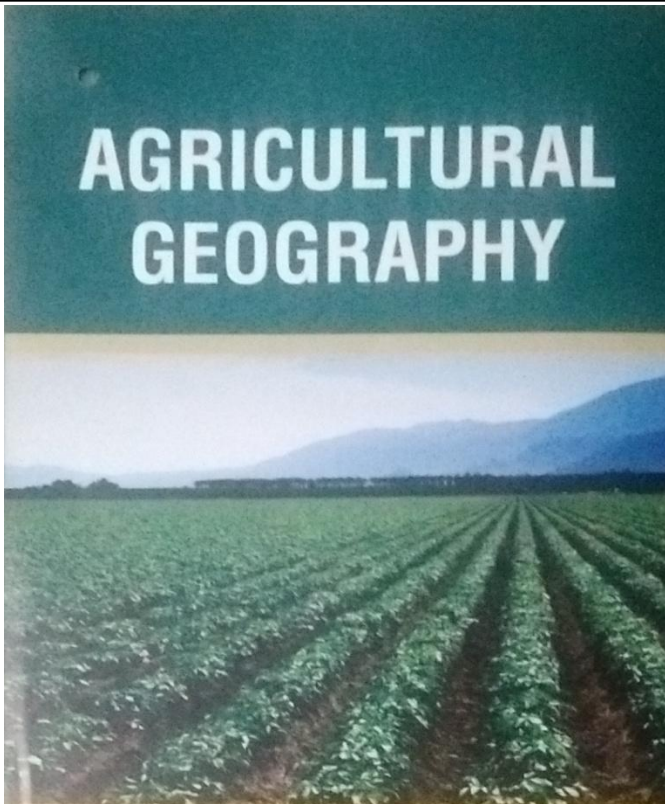
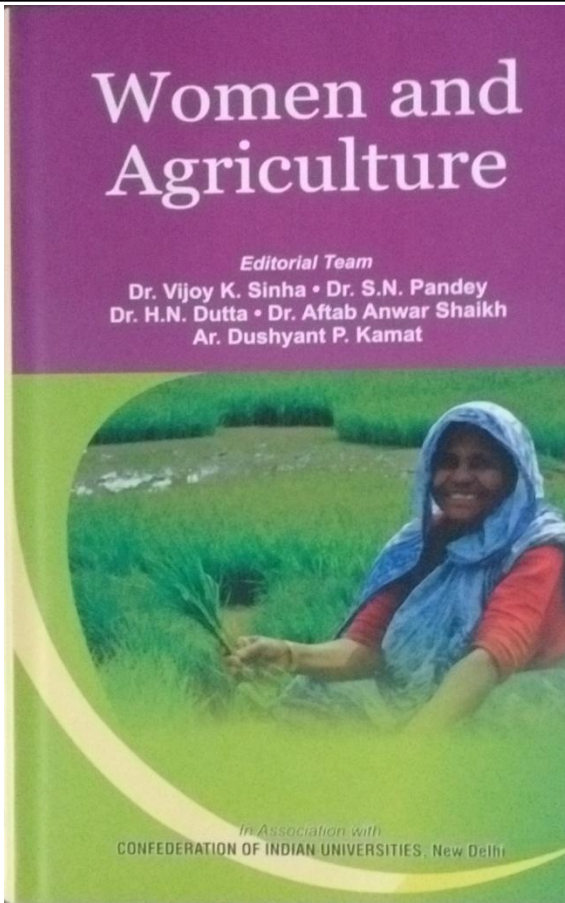
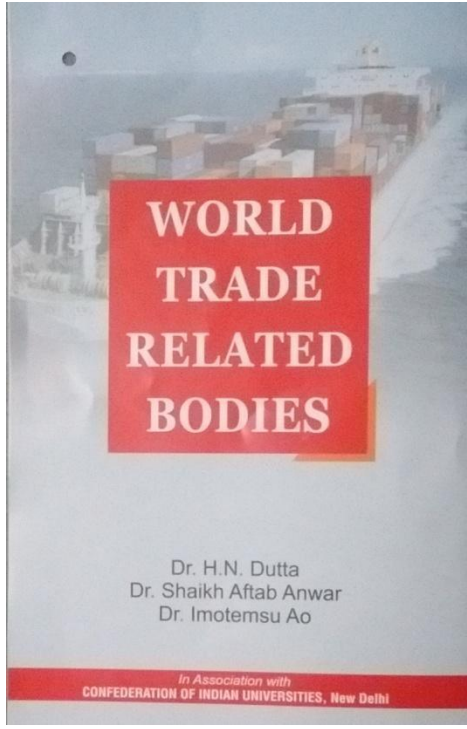
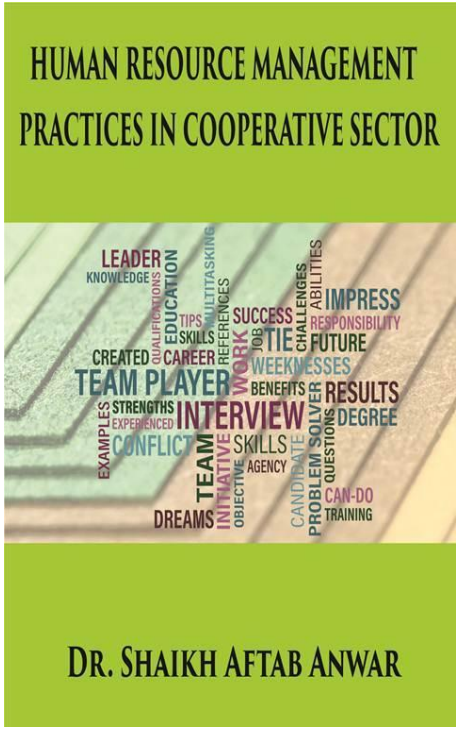

Dr. H.N. Dutta
Dr. Shaikh Aftab Anwar
Dr. Imotemsu Ao

In Association with
CONFEDERATION OF INDIAN UNIVERSITIES
NEW DELHI

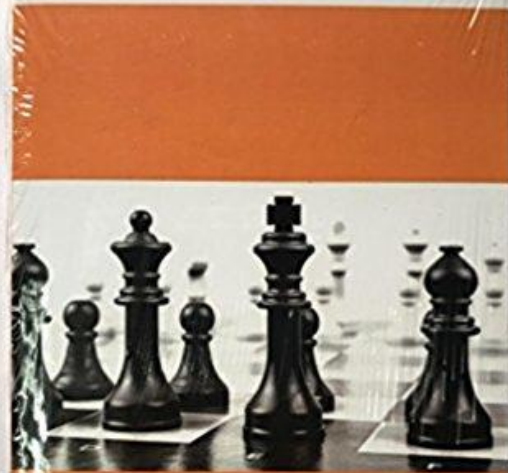
 <h1 data-bbox="267 241 803 409">AGRICULTURAL GEOGRAPHY</h1> <p data-bbox="454 934 609 955"><i>Editorial Team</i></p> <p data-bbox="300 955 763 1039">Dr. Vijoy K. Sinha • Dr. S.N. Pandey Dr. H.N. Dutta • Dr. Aftab Anwar Shaikh Ar. Dushyant P. Kamat</p> <p data-bbox="324 1081 738 1123"><i>In Association with</i> CONFEDERATION OF INDIAN UNIVERSITIES, New Delhi</p>	 <h1 data-bbox="966 178 1396 325">Women and Agriculture</h1> <p data-bbox="1112 367 1250 388"><i>Editorial Team</i></p> <p data-bbox="982 388 1380 472">Dr. Vijoy K. Sinha • Dr. S.N. Pandey Dr. H.N. Dutta • Dr. Aftab Anwar Shaikh Ar. Dushyant P. Kamat</p> <p data-bbox="990 934 1372 976"><i>In Association with</i> CONFEDERATION OF INDIAN UNIVERSITIES, New Delhi</p>
 <h1 data-bbox="389 1396 657 1669">WORLD TRADE RELATED BODIES</h1> <p data-bbox="406 1774 633 1837">Dr. H.N. Dutta Dr. Shaikh Aftab Anwar Dr. Imotemsu Ao</p> <p data-bbox="365 1879 673 1921"><i>In Association with</i> CONFEDERATION OF INDIAN UNIVERSITIES, New Delhi</p>	 <h1 data-bbox="941 1260 1364 1365">HUMAN RESOURCE MANAGEMENT PRACTICES IN COOPERATIVE SECTOR</h1> <p data-bbox="990 1858 1323 1900">DR. SHAIKH AFTAB ANWAR</p>

Disaster Management Preparedness

Dr. Shaikh Aftab Anwar

FUNDAMENTALS OF MANAGEMENT

Dr. Shaikh Aftab Anwar

MEDICAL TOURISM: GLOBAL & INDIAN EXPERIENCES

Dr. Shaikh Aftab Anwar

RESEARCH METHODOLOGY

Dr. Aftab Anwar Shaikh

In Association with
CONFEDERATION OF INDIAN UNIVERSITIES, New Delhi

Felicitation at the hands of His Excellency Hon. Bhagat Singh Koshiyari, Governor of Maharashtra for helping poor and needy during Lockdown

12 March, 2017: India International Centre, New Delhi

Skill and Vocational Education Summit 2017 : Accorded with *National Award for Skill Development n Enhancement* by National Institute of Cleanliness Education and Research" New Delhi, at the hands of Ambassador of Laos H. E. Southam SAKONHNINHOM and Dr. Mrs. Asha Kadiyan, Vice Chancellor, Bhagat Phool Singh Mahila Vishwavidhyalay, Sonapat, Haryana

27th March 2017: *Outstanding Educationist Award* to Dr. Tanmoy Rudra: With Governor of Jharkhand Her Excellency Ms. Draupadi Murmu at the International Conference on Environment n Ecology at St Xavier"s College, Ranchi

2016 WORLD CLEANLINESS CONVENTION HELD AT INDIA INTERNATIONAL CENTRE NEW DELHI ON 12-13 DECEMBER 2016

(World Cleanliness Day)

The Union Minister of State for Health and Family Welfare, Government of India Ms. Anupriya Patel while inaugurating the 2016 World Cleanliness Convention advocated among the policymakers, diplomats, academicians, students and activists to design and implement cleanliness friendly activities with a view to giving a boost to the Swachh Bharat Abhiyan launched by the Hon'ble Prime Minister of India Narendra Modi.

**The Union Minister
of State for Health
and Family Welfare,
Government of
India
Ms. Anupriya Patel
inaugurated
2016 World
Cleanliness
Convention**

My Book on "Research Methodology" published by Jnanada Prakashan, New Delhi was released at the hands of Professor Seyed Ehtesham Hasnain, Vice Chancellor of Jamia Hamdard and former member, Scientific Advisory Council to the Prime Minister of India on 12th December 2016 at India International Centre, New Delhi.

12 March, 2017: India International Centre, New Delhi
My book "Human Resource Management Practices in Cooperative Sector" was released at the hands of Ambassador of Laos H. E. Southam SAKONHNINHOM and High Commissioner of Zambia Her Excellency Mrs. Judith K.K. Kan'goma Kapijimpanga.

Wednesday 5 October 2016, on the occasion of United Nations World Teachers' Day, felicitation at the hands of Hon. Governor of Tripura Mr. Tathagat Rai at Science City Auditorium, Kolkata. Also present were Consulate General HE Olef Iversen of Germany, Hon. D. Priyaranjan Trivediji n more than 15 Vice Chancellors of various Universities.

13 March 2015 : Dr. Shaikh Aftab Anwar receiving the National Business and Youth Development Award at the hands of Governor of Chattisgarh Hon. Balramji Das Tandon.

Release of International Journals at the hands of Hon. Governor of Chhattisgarh Shri Balramji Das Tandon on 13 March 2015

29 December 2011 : Best Educator of The Year Award 2011

Dr. Shaikh Aftab Anwar, Member of Senate, Pune University receiving Best Educator of The Year Award at the hands of Dr. Sead Avdic (Ambassador of Bosnia and Herzegovina). Also seen in the photo Dr. Priya Ranjan Trivedi, Chancellor of Global Open University Nagaland and Mr. Ibrahim Hajiyeve, Ambassador of Republic of Azerbaijan. The programme was held at India International Centre, New Delhi. Ms. Hendra Andries (Minister Counsellor of Embassy of Republic of Indonesia), Mr. Sugeeswara Senadhira (Minister Counsellor of Sri Lanka High Commission),

Dr. Shaikh Aftab Anwar : With Diplomats of various Countries

With His Excellency Dr. Mbuya Isaac G. Munlo, Malawi High Commissioner to India at India International Centre, New Delhi on 12 December 2016

With Ambassador of Republic of Estonia to India His Excellency RIHO KRUVV at India International Centre, New Delhi on 12 th December 2016.

With H E Deep Kumar Upadhyay, Ambassador of Nepal to India at Vivanta by Taj, Panjim, Goa. Chief Guest at the 37th World Management Congress n Doctoral Convocation on 3rd n 4th December, 2016.

With His Excellency Hon. Demetrios Theophylactou, High Commissioner of Cyprus to India at Hotel Vivanta by Taj, Panjim, Goa. It was a great meeting.....

With Ambassador of Laos H. E. Southam SAKONHNINHOM at Hotel Vivanta by Taj, Dwarka, Delhi

With Mr. Om Prakash Goundar, Second Secretary, High Commission of the Republic of Fiji at India International Centre, New Delhi on 12 December 2016

-: Maharashtra State Youth Festival at Balewadi, Pune :-

Thursday 7th January, 2016:

Dr. Anwar Shaikh being felicitated at the hands of Hon. Vinodji Tawde, Higher and Technical Education Minister, Maharashtra State

Pune Police Commissioner Hon. Smt. Rashmi Shukla Madam

With Hon. Dr. D R Karthikeyan, IPS officer n Former Special Director of CBI at Hotel Atlantis - The Palm in Dubai..

**17 September 2011
With Ex-Higher Education Minister
Rajesh Tope At Poona College**

**8 September 2011 : Receiving Mother Teresa
Award At the Hands Of Vijay Kumar Gavit,
Medical Education Minister, Govt. of
Maharashtra at a function organised by
Awami Rai, Mumbai**

**27 January 2015 Meeting With Deputy Chief Minister
Of Goa Hon. Francis D' Souza (2nd From Right)**

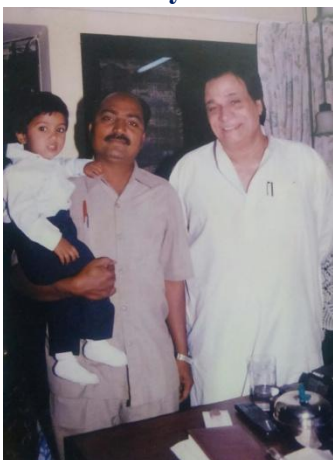

**With Former Indian Cricket Captain Kapil
Deo**

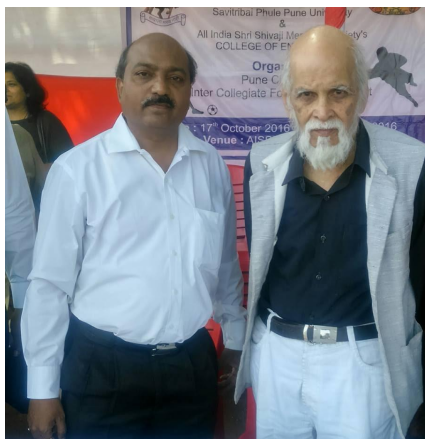

Dr. Shaikh Aftab Anwar with Renowned Personalities

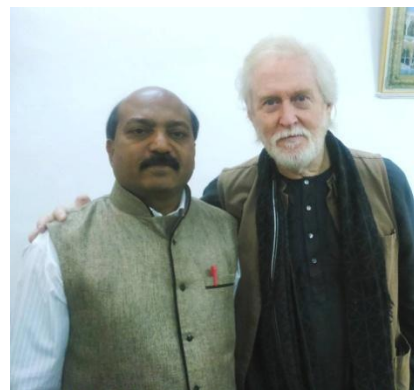
With Renowned Film Personality Hon. Kadar Khan in early 2000

With renowned Cartoonist Hon. Mangeshji Tendulkar

With Indian Famous Film Personality Tom Alter

With renowned Film personality Shri Jackie Shroff

with Marathi Film Actor and Director Mr. Ankush Chaudhari

with Marathi Film Actor Bharat Jadhav

Interactive Meeting n fruitful Discussion with Hon. Dr. Huzaifa Khorakiwala, Trustee n CEO-Wockhardt Foundation and Executive Director-wockhardt Ltd.

STIMULATE GROWTH, CREATE JOBS

During the tough economic times, nothing is more important than continued public investment to stimulate growth and create jobs, a move which will provide greater stability to communities. In Maharashtra, the government agencies should help us meet this need at the local and district level. These unique agencies can

help various communities in building capacities for economic, political and industrial growth. The state need a strong boost in terms of genuine public servants, who can discharge their duties through commitment and professionalism.

— **Dr Anwar Shaikh, President,
Indo Global Chambers of Commerce,
Industries and Agriculture**

Sakal Times

www.sakaaltimes.com

SUNDAY September 22, 2013

State needs rapid development

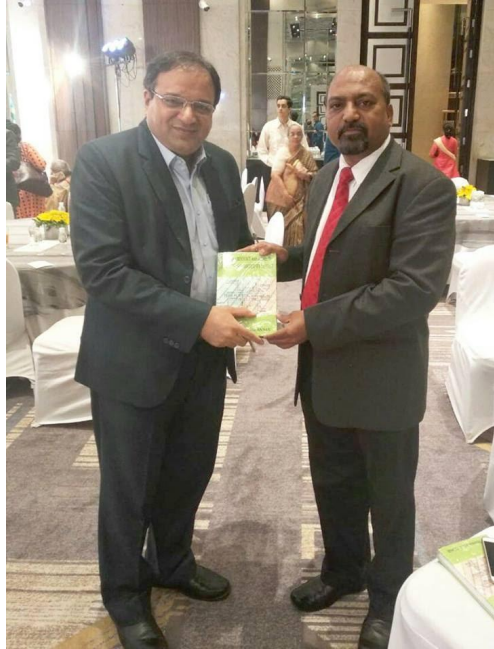

Infrastructure in Maharashtra needs to be developed at a rapid speed if we want to catch up with other states. There is a need for good airports, sea ports, bridges, flyovers and state-of-the-art

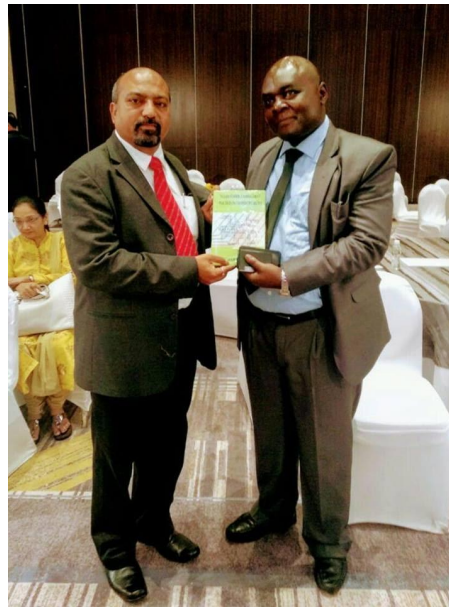
industrial estates for growth of commerce and industries. The government should work closely with various chambers of commerce, industries and agriculture and take their suggestions for improving the infrastructure. Unfortunately, the State lacks long term vision and this needs to be corrected.

— **Dr Anwar Shaikh, Pune University
Senate Member, Pune**

With Hon. Nayan Mehta, Chief Financial Officer (CFO), Bombay Stock Exchange

With Hon. Absalom Museve, IB DP Co-ordinator, Singapore International School, Mumbai.

With Sky Diver Padmashree Shital Mahajan Rane

With Ex Governor of Sikkim Hon. Balmiki Prasad Singh

With His Excellency Mr. Philippe Le Gal, High Commissioner of Republic of Seychelles to Republic of India

With H. E Ton Sinh Thanh, Vietnam Ambassador to India and H.E. Nilesh Roneel Kumar, High Commissioner of the Republic of Fiji to India.

**His Excellency Hon. Milan Hovorka,
Ambassador of Czech Republic to India.**

**His Excellency Hon. Petko Doykov,
Ambassador of Republic of Bulgaria to India.**

**His Excellency Hon. Syed Muazzem Ali, High
Commissioner of Bangladesh to India.**

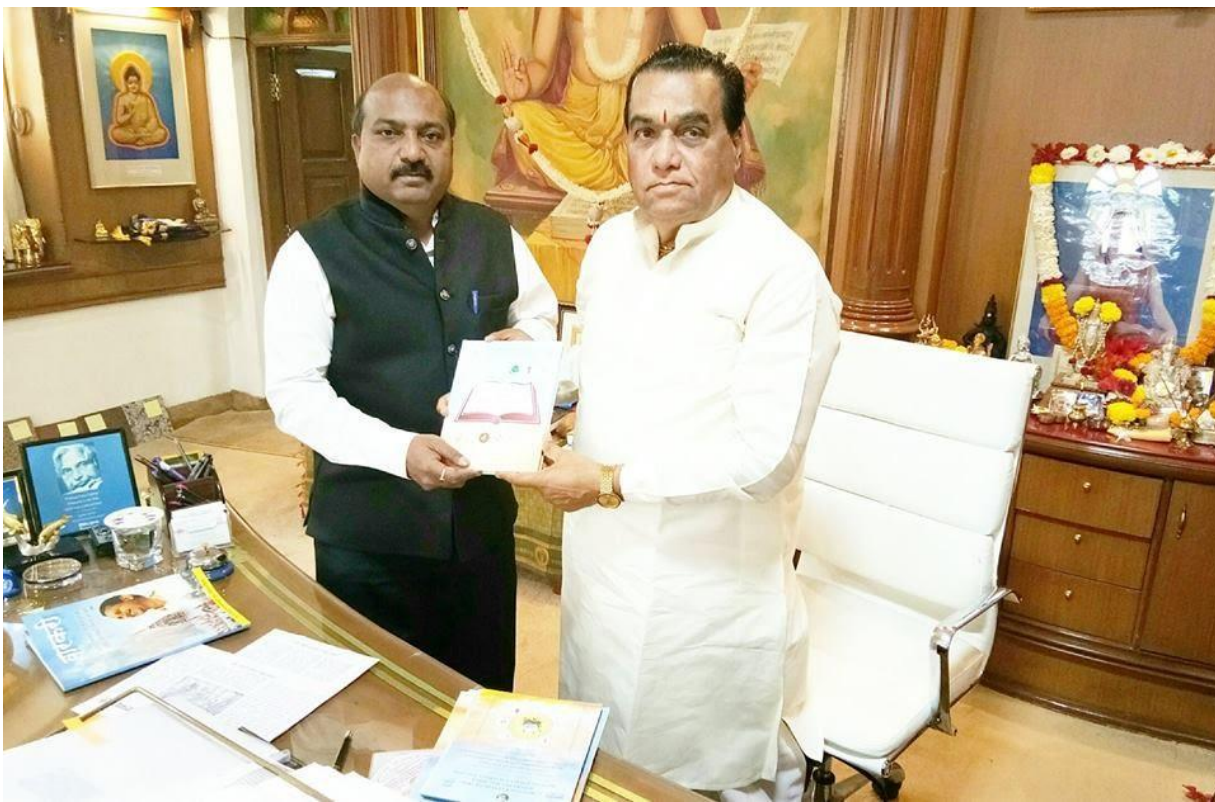
**With Consulate General HE Olef Iversen of
Germany**

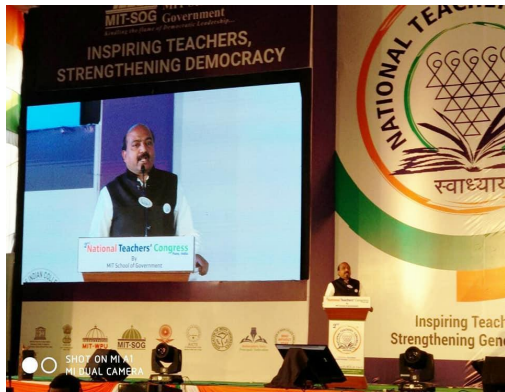
Hon. Maj.Gen. Dilawar Singhji, Director General, Nehru Yuva Kendra Sangathan (Ministry of Youth Affairs and Sports, Government of India).

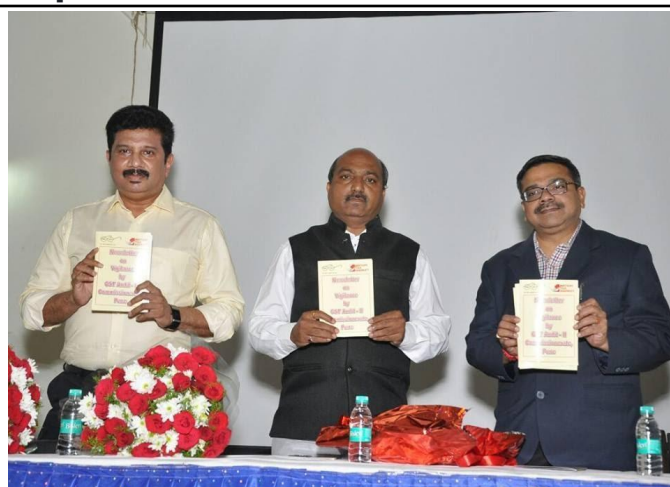
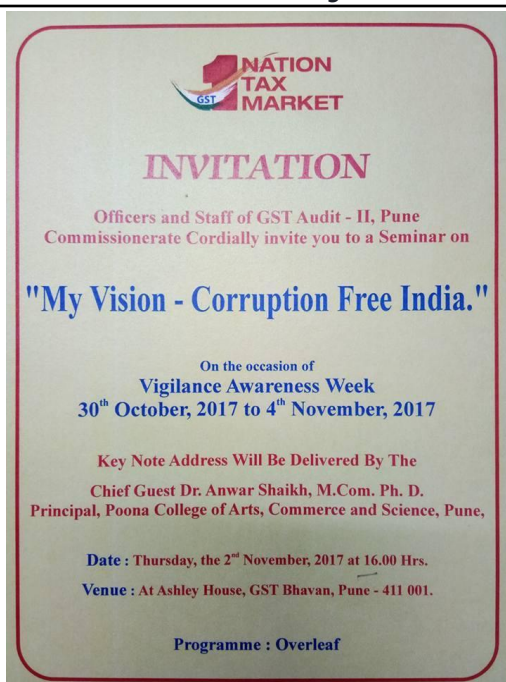
With Hon. Dr. Vishwanath D. Karad, an eminent educationist, thinker a devoted teacher and a dedicated social worker, is a man of great vision, who is totally committed to the development of technical education and the cause of raising the qualities of life of the Indian masses for the betterment of tomorrow.

10 January, 2018, got an opportunity to speak on the topic " Globalisation, Higher education n Role of Teachers" at the National Teachers' Congress organised by MIT School of Government. More than 1500 teachers from India n Abroad has participated in this Congress.

**30th September 2017 : Vigilance Awareness Week organised by
Office of GST Audit II Pune Commissionerate :
Was Chief Guest and delivered a Key Note Address on the topic
"My Vision - Corruption Free India".**

HINDUSTAN TIMES, PUNE
SATURDAY, DECEMBER 09, 2017

HOOKED ON HOOKAH

02 | hindustantimes

htspotlight

face to face

DR ANWAR SHAIKH, principal, Poona College

'Hookah parlours are a menace to society'

Dr Anwar Shaikh, principal, Poona College of Arts, Commerce and Science in Camp, has been quite vocal in asking for a ban on the sale and serving of tobacco and related products in the vicinity of educational institutes. Shaikh spoke to **Nadeem Inamdar** about the anti-tobacco campaign taken up by college and his message to youth to shun the hookah.

What is your take on hookah parlours?
Hookah parlours are dens of vices where Indian youth are getting corrupt due to illegal consumption of tobacco and related products. There are also reports that tobacco cocktails mixed with drugs are being served to youth, which of course needs to be investigated. If we don't control the hookah parlours and also the rampant tobacco consumption, then a time will come when the city will be called the youth cancer city of India.

What are the awareness campaigns being undertaken?
We have put up huge flexes informing youth about the ills of tobacco

consumption. Besides, lectures and workshops are conducted to inform the youth about the toxic effects of tobacco and how dangerous its consumption is for the human body and social health. We have tied up with a number of social organisations and like minded people who want to put an end to the menace in the city.

There is one view that hookahs are a better option than smoking cigarettes. What is your opinion?

Tobacco is one of the most harmful substances being sold to youth, especially below 18. Hookah smoke affects the health of young boys and girls and destroys their health. Hookahs contain chemicals that are replete with high levels of carbon monoxide, metal and cancer-borne toxins, and the youth may contract diseases like cardiac arrests, sudden heart attacks, lung cancer, different types of cardiovascular diseases and face the risk of a number of side effects.

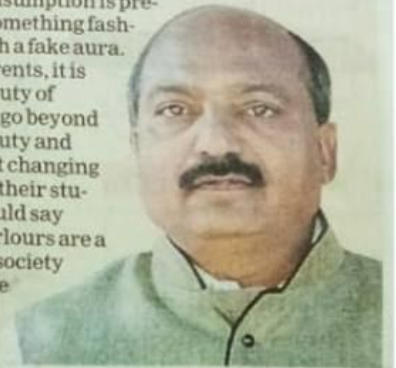
What do you propose to wean youth away from tobacco?

The false portrayal of hookah, cigarettes and other smoking products as

something which liberates an individual must be dealt with severely by the police and other law enforcement agencies. There are many laws in the country to control public usage of tobacco and what is required is a will to enforce those laws so that society follows them in letter and spirit. Due to lack of implementation, violators are getting emboldened and playing with the lives of youth.

What is your message to parents?

Parents must keep a watch on what their children are doing in college as their age is impressionable and tobacco consumption is presented as something fashionable with a fake aura. Besides parents, it is the moral duty of teachers to go beyond the call of duty and bring about changing the lives of their students. I would say hookah parlours are a menace to society and must be banned.

खबरें संक्षेप में

राज्यपाल भगतसिंह कोश्यारी को स्मृति चिन्ह भेंट करते हुए प्राचार्य डॉ. आफताब अनवर शेख, जनाब हानी फरीद, डॉ. शाकिर शेख, डॉ. शफिक शेख और पुना कॉलेज के पूर्व छात्रगण.

राज्यपाल भगतसिंह कोश्यारी द्वारा पूना कॉलेज द्वारा लॉकडाउन में किए कार्यों की सराहना

पुणे, 28 सितंबर (आ.प्र.)

हाल ही में राज्यपाल भगतसिंह कोश्यारी से अंजुमन खैरुल इस्लाम संस्था के महासचिव, पुना कॉलेज के प्राचार्य, अध्यापक और छात्रों ने मुलाकात की. इस मुलाकात में प्राचार्य डॉ. आफताब अनवर शेख ने उन्हें बताया कि, पुना कॉलेज द्वारा लॉकडाउन में हर दिन 750 गरीबों, जरूरतमंदों और प्रवासी मजदूरों को भोजन के पैकेट्स 52 दिनों तक उपलब्ध कराए गए. कॉलेज के पूर्व छात्रों ने जरूरतमंदों के लिए सैनिटाइजर और मास्क का वितरण किया. कॉलेज द्वारा 15 अगस्त को रक्तदान शिविर का आयोजन किया गया था, जिसमें 56 रक्तदाताओं ने रक्तदान किए और कोविड-19 से लड़ने में अपना योगदान दिया. अंजुमन खैरुल इस्लाम संस्था, मुंबई के महासचिव जनाब हानी फरीद ने संस्था द्वारा महाबलेश्वर में 2500 परिवारों को राशन उपलब्ध कराने और 2000 मवेशियों को दाना चारा उपलब्ध करवाने की बात बताई. राज्यपाल भगतसिंह कोश्यारी ने संस्था और कॉलेज द्वारा किए गए कार्यक्रमों की सराहना करते हुए कहा कि, आज नीति मूल्य पर आधारित शिक्षा देने की आवश्यकता है. आज हर व्यक्ति मशीनी युग में जी रहा है. इसलिए आज नैतिक मूल्यों पर आधारित शिक्षा की नितांत आवश्यकता है. इस अवसर पर डॉ. शाकिर शेख, डॉ. शफीक शेख, मयूरेश जाधव, अजहर शेख, सय्यद फरान और अन्य छात्रों ने राज्यपाल से बातचीत की.

पूना कॉलेज की गवर्नर भगतसिंग कोशियारी कोरोना वायरस में की गए कार्यों की तारीफ

तस्वीर में बाएं से डॉ. शफीक शेख, डॉ. आफताब अन्वर शेख, गवर्नर भगतसिंग कोशियारी, डॉ. हानी अहमद फरीद, डॉ. मोहम्मद शाकीर शेख दिखाई दे रहे हैं।

पुणे (मोहम्मद जावेद मौला) : गवर्नर महाराष्ट्र भगतसिंग कोशियारी जिस में पुना कॉलेज के प्रिंसिपल डॉ. आफताब अन्वर शेख के नेतृत्व में एक शिष्टमंडल ने मुलाकात की थी। जिस में डॉ. आफताब अन्वर शेख ने गवर्नर, महाराष्ट्र कोशियारी को पूना कॉलेज की मालूमात दी कि किसतरह इस कॉलेज में सभी जात धर्म के बच्चे तालीम हासिल करके आज उंचे पदों पर बिराजमान हैं। साथ ही तालीम के पूना कॉलेज की दूसरी सरगर्मियों का खास कर स्पोर्ट, सोशल सर्विस, एनसिसि में कॉलेज के योगदान का जिक्र किया। गवर्नर काशियार ने जहां पूना कॉलेज की तालीम का दिल खोलकर तारीफ की साथ ही लॉकडाउन में पूना कॉलेज द्वारा किया गया। कामकी बहोत तारीफ की गई। डॉ. अन्वर शेख ने गवर्नर कोशियारी से कहा कि पूना कॉलेज ने कोविड १९ लॉकडाउन में हर रोज ७५० जरूरतमंदों, मुहाजिर मजदूरों और गरीबों को खाने के पैसे मुसलसल ५२ दिनों तक मुहिया करने की बात की। जरूरतमंदों के लिए मास्क और सॅनिटायजर भी तकसीम किया गया। इसीतरह पूना कॉलेज ने १५ अगस्त को एक ब्लड कॅम्प के जरिए कोविड १९ के मरीजों को ब्लड डोनेशन किया। अंजुमन खैरुल इस्लाम ट्रस्ट मुंबई के जनरल सेक्रेटरी हानी अहमद फरीद ने कहा कि हम ने महाबलेश्वर में २५०० फॅमिली को राशन किट और २००० जानवरों को चार मुहिया कराया गया। इस के बाद गवर्नर महाराष्ट्र भगतसिंग कोशियारी ने पूना कॉलेज के जरिए फिर अखलाकी इकदार पर मबनी तालीब देने की जरूरत है। जबके आज का इंसान मशीनी दौर में जी रहा है। इस शिष्टमंडल में प्रिंसिपल डॉ. आफताब अन्वर शेख के साथ हानी अहमद फरीद, डॉ. शफीक शेख, डॉ. मुहम्मद शाकीर शेख, मयुरेश जाधव, सुहेल कुरेशी, अज़हर शेख, सय्यद फरहान वगैरा शामिल थे।

Anwar Shaikh receiving the National Youth Award from S R

National Youth Award for Dr Shaikh

Dr Anwar Shaikh, dedicated social worker and secretary of Shri. Arun Kumar Vaidya Mandal, Pune is recently accorded with the prestigious 'National Youth Award' by the Department of Youth Affairs and Sports, Government of India for his outstanding contributions to Youth Welfare Programmes. Dr Shaikh is striving hard for the social and educational upliftment of youth in slums in Pune. For his outstanding contribution in social and educational fields, he has been awarded with the Arun Kumar Vaidya Award, Rajiv Gandhi Gourav Puraskar, Ideal Teacher Awards and many other awards. Presently, he is working as a lecturer in the department of Commerce at Poona College and also as a NSS Programme Officer.

साप्ताहिक शोधन

शुक्रवार दि. १३-१९ मार्च १९९८

डॉ. अन्वर शेख यांना 'राष्ट्रीय युवा पुरस्कार' प्रदान

डॉ. अन्वर शेख

राष्ट्रीय विकास आणि सामाजिक सेवा क्षेत्रात स्वेच्छेने केलेल्या उत्कृष्ट कार्याला मान्यता देऊन केंद्र सरकारच्या मनुष्यबळ विकास मंत्रालयातर्फे देण्यात येणारा 'राष्ट्रीय युवा पुरस्कार' पुणे येथील पदवीधर मित्र मंडळाचे सचिव सर सय्यद अहमद खान फाऊंडेशनचे अध्यक्ष व पुना कॉलेजचे प्राध्यापक डॉ. अन्वर शेख यांना केंद्रीय मनुष्यबळ विकासमंत्री मा. श्री. एम. आर. बोम्मई यांच्या हस्ते चेन्नई येथे झालेल्या राष्ट्रीय युवा उत्सवाच्या उद्घाटन प्रसंगी देण्यात आला. यावेळी केंद्रीय युवा सेवा व क्रिडामंत्री श्री. धनुकोटी अदित्यन आणि तामिळनाडूचे मुख्यमंत्री

वंचित असणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी राज अभ्यासिका वर्ग, शिक्षा विहार, पोखरण, साक्षरता वर्गाची स्थापना डॉ. शेख यांनी केली आहे. तसेच शिक्षण प्रसारकियक परिसंवाद, बालक व युवक मेळावे, श्रमदान, स्वच्छता मोहीम, मोफत आरोग्य निदान शिबिरे व एड्स जनजागरण अभियान इत्यादी विधायक उपक्रमांचे त्यांनी आयोजन केले आहे.

रूपये दहा हजार पदक आणि मानपत्र असे 'राष्ट्रीय युवा पुरस्कारा'चे स्वरूप आहे.

मा. श्री. एम. करुणानिधी उपस्थित होते. शोधपत्रांमध्ये शिक्षणापासून

१२ ऑक्टोबर २००१

सकाळ

MAHARASHTRA
HERALD

FIRST WITH NEWS FOR 39 YEARS

TUESDAY, SEPTEMBER 25, 2001

Dr. Shaikh gets award

Maharashtra Herald, Thursday, February 15, 2007

Dr. Anwar Shaikh receiving the award at the hands of VC Dr. Narendra Jadhav

Anwar Shaikh Best Teacher

CAMP: Dr. Anwar Shaikh, Reader in the Department of Commerce at Poona College of Arts, Science and Commerce has been awarded with the Prof. G. B. Kulkarni Best Teacher in Commerce Award instituted by the University of Pune and was given at the hands of Vice-Chancellor Dr. Narendra Jadhav at the University Foundation Day.

पुणे दैनिक भारत डायरी 15 फरवरी 2007

डॉ. अन्वर शेख को बेस्ट कॉमर्स टीचर पुरस्कार प्रदान

पुणे, १४ फरवरी (भा.प्र.): पुना कॉलेज ऑफ आर्ट्स, साइन्स एंड कॉमर्स स्थित वाणिज्य विभाग के प्राध्यापक डॉ. अन्वर शेख को पुणे युनिवर्सिटी द्वारा प्रा. जी.बी. कुलकर्णी बेस्ट टीचर कॉमर्स पुरस्कार प्रदान किया गया। उल्लेखनीय कार्य हेतु पुणे युनिवर्सिटी द्वारा दिए जानेवाले पुरस्कार के स्वरूप उन्हें कुलगुरु डॉ. नरेंद्र जाधव के हाथों यह पुरस्कार दिया गया। रुपये १ हजार व

स्मृतिचिन्ह पुरस्कार का स्वरूप है। उल्लेखनीय है कि डॉ. शेख गत १३ वर्षों से पुना कॉलेज में अध्यापन कार्य कर रहे हैं। बिजनेस एडमिनिस्ट्रेशन में पीएचडी प्राप्त डॉ. शेख की पांच पुस्तकें व अनेक शोध निबंध प्रकाशित हो चुके हैं। भारत सरकार द्वारा उन्हें सामाजिक व शिक्षा क्षेत्र में उल्लेखनीय कार्य हेतु १९९८ में राष्ट्रीय युवा पुरस्कार प्रदान किया गया था।

गुरुवार, दि. १५ फेब्रुवारी २००७

लोकमान्य
साजवार्ता

पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. नरेंद्र जाधव यांच्या हस्ते बेस्ट कॉमर्स टिचर्स पुरस्कार स्वीकारताना (डावीकडे) डॉ. अन्वर शेख

डॉ. अन्वर शेख यांना बेस्ट कॉमर्स टिचर पुरस्कार

पुणे : पुना कॉलेज ऑफ यांच्या हस्ते डॉ. शेख यांना हा आर्ट्स, सायन्स अँड कॉमर्समधील पुरस्कार देण्यात आला. वाणिज्य विभागातील प्रपाठक डॉ. डॉ. शेख हे गेल्या १३ वर्षांपासून अन्वर शेख यांना पुणे पुना कॉलेज येथे अध्यापन करीत विद्यापीठातर्फे दिला जाणारा आहेत. त्यांनी बिजनेस प्राध्यापक जी. बी. कुलकर्णी अँडमिनिस्ट्रेशनमध्ये पी.एच.डी. बेस्ट टिचर-कॉमर्स पुरस्कार पदवी संपादन केली आहे. डॉ. शेख मिळाला आहे. हे व्यवसाय मार्गदर्शक तज्ञ असून संदर् पुरस्कार अनुभवी, कार्यक्षम, त्यांचा विविध सामाजिक व शैक्षणिक चांगली वर्तणूक व उल्लेखनीय संस्थांशी संबंध आहे. कार्याबद्दल पुणे विद्यापीठातर्फे दरवर्षी अध्यापनाबरोबरच डॉ. शेख हे गेली विद्यापीठ-क्षेत्रीय एका वाणिज्य अनेक वर्षे झोपडपट्टीतील विषयातील प्राध्यापकाला विद्यार्थ्यांसाठी रात्र अभ्यासिका वर्ग वर्धापनदिनी देण्यात येतो. रु. ग्रंथालय, शिशुविहार चालवित १०००/- व स्मृतिचिन्ह असे या आहेत. त्यांचा १९९८ मध्ये भारत पुरस्काराचे स्वरूप आहे. पुणे सरकारतर्फे राष्ट्रीय युवा पुरस्कार देऊन विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. नरेंद्र जाधव गौरव करण्यात आला आहे.

कैसरी

पुणे १२ फेब्रुवारी २००७

डॉ. अन्वर शेख यांना पुणे विद्यापीठाचे पारितोषिक

पुणे : पुना महाविद्यालयातील वाणिज्य विभागातील प्रपाठक डॉ. अन्वर शेख यांना नुकतेच पुणे विद्यापीठातर्फे देण्यात येणारे 'जी. बी. कुलकर्णी बेस्ट टिचर कॉमर्स' हे पारितोषिक देण्यात आले.

सकाळ

शुक्रवार, २३ फेब्रुवारी २००७

डॉ. शेख यांना उत्कृष्ट शिक्षक पुरस्कार

पुणे विद्यापीठातर्फे दिला जाणारा 'जी. बी. कुलकर्णी उत्कृष्ट शिक्षक पुरस्कार' पुना कॉलेजमधील प्राध्यापक डॉ. अन्वर शेख यांना जाहीर झाला आहे. पुरस्काराचे वितरण करण्यात आले.

An educative exercise

MANY a flower is born to blush unseen and waste its fragrance in the desert air. Many are the flowers which bloom in the crowded, squalid surroundings of the slums in

and around Pune. Deprived of a guiding hand to nurture them, most of them languish in slums, stunted and

under nourished. In a bid to help at least the best of them bloom and spread their fragrance outside the confines of the slums, was born this social organisation, the Padvidhar Mitra Mandal.

It is the outcome of a dream shared by a group of graduates residing in Yerawada, who visualised a better tomorrow for the children living in the Laxminagar slum in Yerawada. Education, they decided, was the golden key for these children to open the doors for a great escape from the sordid surroundings of the

The Indian EXPRESS-Citizen ■ DECEMBER 19, 1996

The Indian Express - CITIZEN
December 19, 1996

slums.

The brainchild of Dr Shaikh Aftab Anwar, a lecturer of Poona College of Arts, Science and Commerce, the organisation aims to educate promising children in the slums who do not have the means to finance their higher education. Hailing from an impoverished background, Anwar, the son of a tailor, is no stranger to the hardships and deprivations that aspiring youngsters from a weak economic background stumble upon. Having been enlightened by the torch of education, Anwar is keen to spread the light around to brighten more lives.

Together with five other like-minded youngsters - Anthony Saldhana, Chandrakant Bhilare, Nitin Rajguru, Vijay Tambare and Jayant Phadke - he founded this association in 1989. Initially, a night school was started for 50 bright children studying in classes VII, IX and X, who had scored above 50 per cent.

Explains Anwar, "we intend to train these youngsters for various competitive

Education is the only way out for these children: This is what has led Dr Shaikh Aftab Anwar and others to start the Padvidhar Mitra Mandal

be made available for the reference of the members. With the help of the Rotary Club of Pune, Downtown, the Padvidhar Library for competitive examinations was born on February 10, 1991. The Sheelaraj Salve Shishu

Vihar, a 'balwadi' (creche-school) for little children was opened the same year in June.

With the zeal of a missionary, Anwar explains, "As some of the children contribute to the family kitty, we have to persuade their parents and impress upon them the importance of education. Some of the parents are totally disinterested; convincing them to send their children for three

hours daily, is a tough task." The children are also made aware of the importance of education; for most of them it is the only way to climb up the ladder of success. Once this is engraved on their mind, despite the heavy odds against them, they attend the classes sincerely. Amidst blaring loud speakers belting out the latest 'filmi' numbers, boisterous card players and shrieking children, the 50 chosen ones attempt to understand the principles of science and mathematics and

conducted by the association and they are attended by thousands of children from other areas in Pune.

In addition to motivating children to aspire for a brighter future, this association has been trying to inculcate the habit of cleanliness amongst the slum dwellers and improve their living conditions. Backed by the Rotary Club of Pune, Downtown, the association members, along with a few residents of Laxminagar, built a road and repaired the toilet blocks.

"The toilets were so dirty that even the workers who had been called to clean it, refused to enter the latrines. Unlike most 'social workers' who prefer to have a bird's eye view of such things, the then Rotary president, Surinder Agarwal, decided to do the job himself. Shovel in hand, he entered the toilet blocks and started the work," recounts Anwar, full of admiration for Agarwal.

The entire area, near a tap supplying drinking water, was covered with garbage and children used to openly squat here. After the *shramdaan* by the slum dwellers, the entire area spots a new look. The septic tanks were repaired by PMC while the re-flooring of the toilet block, its resloping for better drainage and building special squatting channels for children, were done by the voluntary workers.

With pride Anwar says, "Laxminagar is the only slum in Pune where the toilets have running water from the two tanks that we installed for

The teamwork that spells success: The people behind the efforts

examinations. Our ambition is to ensure that at least a couple of them successfully clear the UPSC exams and join the prestigious cadre of Indian Administrative Service officers."

Anwar observes that the expensive books needed for the various competitive examinations like the UPSC, MPSC, TOEFL, GRE, are beyond the capacity of most aspirants from the weaker sections of society. The Padvidhar Mitra Mandal's intention was to establish a library where such books could

that purpose."

Anwar laments that inspite of renovating the entire toilet block, it is still not being maintained very well by the slum dwellers. According to Shaikh, educating them is a painstaking task which requires time and infinite patience. But he is confident that the children they have taken under

their wings, will be able to make an impact. Each of the children are encouraged to inspire others by their example to break free from the shackles imposed by poverty.

Pointing to a young man receiving an award, Anwar says, "This is Vinayak Vetil, a member of our library who cleared the police sub-inspector's

examination conducted by MPSC. Another promising youngster is Deepmala Kathkade, who topped in the SSC from Yerawada."

For these zealous men, these are the incentives that keep them going, despite the heavy odds against them. After all, they are men with a cause.

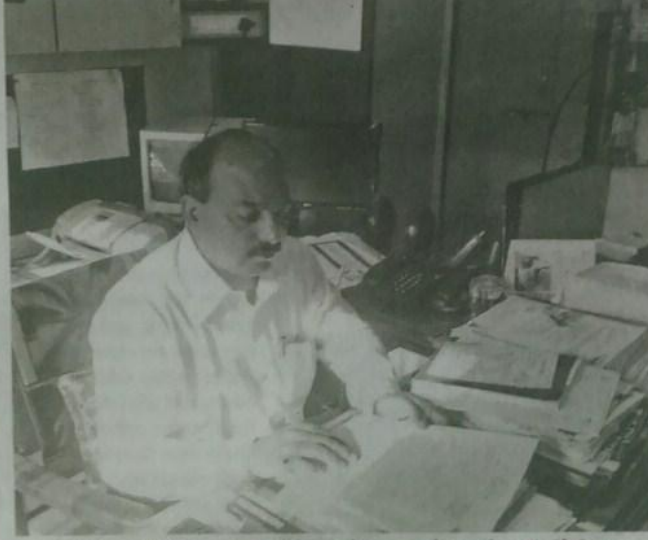
City Scan

जेथे नापास; तेथेच प्राचार्य

सामान्य परिस्थितीचा एक विद्यार्थी बारावीत नापास होतो; पण त्यानंतर दुडनिश्चय करून कमी वयात पीएच.डी. मिळवतो आणि जेथे नापास झालेला असतो, त्याच कॉलेजमध्ये मोठ्या दिमाखाने प्राचार्य म्हणून विराजमान होतो. ही स्वप्नवत कहाणी आहे, पुण्याच्या डॉ. अन्वर शेख यांची.

पंकज जोशी
pankaj.joshi@esakal.com

‘खु’ दही को कर बुलंद इतना...’ हा शेर येरवडाच्या चालीत, दहा बाय दहाच्या खोलीत शिकलेल्या डॉ. अन्वर शेख यांना तंतोतंत लागू पडतो. त्यांच्या लहानपणी भरची परिस्थिती अतिशय सामान्य होती. वडील शिवणकाम करून कुटुंबाचा निवाह चालवीत. त्यातून जेमतेम पोट्यापुरते मिळे. मात्र आपल्या मुलांनी या व्यवसायात न येता भरपूर शिकवे असे त्यांना वाटे. त्यामुळेच डॉ. अन्वर यांच्यासह त्यांच्या यौनही भावंडांना शिक्षणाची संधी मिळाली; पण शिक्षण पूर्ण करताना अपार कष्ट सोसावे लागले. ते आणि त्यांची लहान बहीण उत्तम शिकले. घोरल्या भावाला मात्र कुटुंबाच्या जबाबदारीमुळे बारावीनंतर शिक्षण सोडावे लागले. अन्वर यांचे शिक्षण केंद्रीय विद्यालयात झाले. ते म्हणतात, ‘समोवतालची परिस्थिती शिक्षणाला पुरक नव्हती. आमच्या बाजूलाच झोपडपट्टी होती. साहजिकच माझे मित्रही तिथेच राहणारे होते. या कुणाकडेही शिक्षणाला पोषक होईल असे वातावरण नव्हते. या सर्वांचा परिणाम म्हणून दहावीला नापास झालो. चिकाटीने पुन्हा परीक्षा देऊन पास झालो आणि पुन्हा कॉलेजला अकरावी कॉमर्सला प्रवेश

पुना कॉलेजचे प्राचार्य डॉ. अन्वर शेख. इथे बारावीत ते नापास झाले, पण मोठ्या जिद्दीने शिकून आज याच ठिकाणी प्राचार्यपदावर विराजमान झाले आहेत.

घेतला. पुन्हा एकदा चुकीच्या संगतीमुळे बारावीत नापास झालो. एकदा दहावीला आणि पुन्हा बारावीला नापास झाल्यावर एखादा विद्यार्थी खचला असता; पण अन्वर शेख चिकाटीने शिकत राहिले. पदवीच्या शिक्षणासाठी गांधीयने अभ्यास करायला सुरुवात केली. जोडीला स्पर्धा परीक्षांचे अभ्यास करणेही सुरू होते. छोट्याशा घरात अभ्यास व्हायचा नाही, म्हणून येरवडा गावाला लागून असलेल्या पूर्णकुटी टेकडीवर ते अभ्यासाला जात. दरम्यान एका ठिकाणी नोकरीही करत. या सर्वातून बी.कॉम.ची पदवी मिळाली. त्याच वेळी प्रतिज्ञा केली, की प्राध्यापकासारखा पेशा मिळवायचा असेल, तर एम.कॉम.ला किमान दुसऱ्या वर्गाने तरी पास व्हायला हवे. असे झाले तरच आपली आर्थिक आणि सामाजिक परिस्थिती बदलू शकेल. अर्थातच त्यांनी प्रतिज्ञा वास्तवत आणली. ते चांगल्या

गुणांसह एम. कॉम. झाले. मिळाली पीएच.डी.

पदवीला असताना केंद्र शासनाच्या अबकारी विभागातील कलाकेंद्र पदासाठी परीक्षा दिली होती. त्याचा निकाल एम.कॉम.ला असताना लागला आणि मुंबईला नोकरी मिळाली. त्यामुळे शिक्षण आणि नोकरी सांभाळताना फार कसरत करावी लागली. एम.कॉम.नंतर पीएच.डी.साठी प्रवेश घेतला. इथेही कष्टाने त्यांचा पिच्छा पुरवला. त्यांना पीएच.डी.साठी गाइड मिळेल. तेव्हा त्यांनी नियतकालिकामध्ये प्रसिद्ध होणाऱ्या लेखांच्या आधारे, संबंधित लेखांशी पत्रव्यवहार सुरू केला. त्यातूनच त्यांना पुढ्याचे डॉ. दिशंवर राणे गाइड म्हणून लाभले. या काळात तर त्यांनी आणखीनच मेहनत वाढविली आणि अतिशय कमी वयात म्हणजेच अठराव्या वर्षी ‘शिक्षण संस्थांतील मनुष्यबळ व्यवस्थापन,’

या विषयात पीएच.डी. मिळवली. शिक्षणाला पोषक वातावरण नसलेल्या येरवडासारख्या भागातील एक विद्यार्थी पीएच.डी.पर्यंत मजल मारू शकतो, हे त्यांनी सिद्ध केले. त्यादिवशी आपल्या वडिलांना कमालीचा आनंद झाल्याचे डॉ. शेख सांगतात. आज त्यांचे वडील हयात नाहीत; पण आईचे आशीर्वाद आजही त्यांना उमेद देतात. मुलगा प्राचार्य झाल्याबद्दल आईला खूपच अभिमान वाटतो. आज ते स्वतः पीएच.डी.चे गाइड बनले आहेत. त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली आजपर्यंत १४ विद्यार्थ्यांनी पीएच.डी. मिळविली आहे.

सुरू केली अभ्यासिका

पीएच.डी.नंतर डॉ. शेख यांना ‘पुना कॉलेजला’ व्याख्यातेपदाची संधी मिळाली. त्यानंतर वेगवेगळ्या जबाबदाऱ्या उत्तमरीत्या पार पाडत आणि एक एक पायरी चढत २००७ मध्ये संस्थेच्या व्यवस्थापन कॉलेजचे संचालक झाले. त्यानंतर दोनच वर्षांनी, २००९ मध्ये त्यांच्यावर पुना कॉलेजच्या प्राचार्यपदाची जबाबदारी सोपविण्यात आली. ज्या कॉलेजमध्ये बारावीत नापास झाले, त्याच कॉलेजचे प्राचार्य होण्याचा बहुमान आपल्या ध्येयवादाच्या जोरावर त्यांनी मिळविला. आपल्या या सर्व प्रयासात ते आपल्या परिसराला आणि तेथील गरीब विद्यार्थ्यांना अजिबात विसरले नाहीत. शिक्षण सुरू असतानाच त्यांनी मित्रांच्या जोडीने परिसरातील गरीब विद्यार्थ्यांसाठी अभ्यासिका सुरू केली. आपल्याला शिकताना अडचणी आल्या, त्या इतर गरीब मुलांच्या वाटचाला येऊ नयेत हा त्यांमार्गचा उद्देश होता. या अभ्यासिकेत शास्त्रेय शिक्षणाबरोबरच स्पर्धा परीक्षांबद्दल मार्गदर्शनी केले जाई. बऱ्याच विद्यार्थ्यांना या उपक्रमाचा फायदा झाला. आज त्यांनी स्पर्धा परीक्षांच्या मार्गदर्शनाचा उपक्रम ‘पुना कॉलेज’मध्येही सुरू ठेवला आहे. स्पर्धा परीक्षांबद्दल ते म्हणतात, ‘आठवीपासूनच या परीक्षांची तयारी करायला हवी. राज्य शासनाबरोबरच केंद्र शासनाच्याही नोकरी मिळवून देणाऱ्या अनेक पुरोक्षा असतात; पण आपला मराठी माणूस त्याकडे वळत नाही. केंद्राच्या नोकऱ्यांमध्ये मराठी टक्का वाढेल, त्यासाठी ध्येय आणि जिद्द मात्र हवीच.’

Adarsh Open School - Failure's Paradise

Adarsh Open School was born with a vision - with a belief that education should be evaluated in terms of meaningful options and potential fulfillment. The school is dedicated to the cause of imparting education to those who couldn't get the opportunity to complete the school education on regular basis due to one reason or the other.

Adarsh Open School is run and managed by the Sir Syed Ahmed Khan Foundation, a charitable trust registered under the Societies Registration Act, 1860 and

Public Trust Act, 1950. It was founded by Prof. Dr. Anwar Shaikh in June, 2002, with a view to impart education that will ensure the all round development of the students. It is a non-formal autonomous educational institution wherein the students are equipped for school education through the specially designed courses of National Institute of Open Schooling, New Delhi.

It is a policy of many schools, that if a student is failed in the same class for two consecutive years, a leaving certificate is handed over to the student. Many times these students get frustrated, lack any kind of family guidance, emotional support and become aggressive and non trusting towards adults. Thus, they also become easy targets for exploitation, physical, emotional and sexual. There

are chances that these students grow up as delinquents with many behavioural disorders. Adarsh Open School was developed to enable these students to get an education and to make up a jump from 6th, 7th, 8th, 9th to direct 10th.

In NIOS exam students have to appear for only 5 subjects for certification without Maths, Science, Hindi, Marathi also. Passing marks are 33%. Students can choose Home Science, English, word processing, business studies and economics and can pass 10th easily. They can also join any college after passing.

Alongwith imparting informal education, the curriculum lays stress on vocational training such as stitching, knitting, making folders, rakhis to empower them with income generation skills.

Dr. Shaikh said that our aim is to give pre-vocational training to our students. We want to expose them to a wide range of vocations such as art craft, carpentry, clay modelling, tailoring and identify their individual aptitudes. Another aim of giving pre-vocational training is to integrate the world of work and the world of knowledge.

देशदूत

पुणे ■ नाशिक ■ जळगांव ■ धुळे ■ अहमदनगर ■ नंदुरबार येथून एकाच वेळी स्वतंत्रपणे प्रकाशित

ध्येयवादाने झपाटलेले प्राध्यापक डॉ. अन्वर शेख

गेल्या सहा वर्षात देश-विदेशातील तब्बल १४ मानसन्मान तसेच २८ व्या वर्षीच पी.एच.डी. पदवी मिळविताना, ध्येयवादाने झपाटलेले मन ज्यावेळी 'समाजासाठी काहीतरी केलं पाहिजे' या विचाराने आपल्या अनुभवाच्या, बुद्धीच्या जोरावर गेली पाच वर्षे झोपडपट्टीतल्या मुलांसाठी मार्गदर्शक बनले आणि बघता-बघता आतापर्यंत संस्कारापासून वंचित झालेल्या २५० विद्यार्थी-विद्यार्थिनींसाठी तो एक मार्गदाता बनला आहे. त्या मार्गदात्याचं नाव आहे प्रा. डॉ. अन्वर शेख.

येरवडा परिसरातील लक्ष्मीनगर, कामराजनगर, भाटनगर, जयजवाननगर या बकाल झोपडपट्ट्यांतील हुशार विद्यार्थ्यांना हेरून त्यांच्यासाठी नाममात्र दहा रुपये शुल्क आकारून डॉ. शेख यांनी गेल्या पाच वर्षांपासून अभ्यासिका वर्ग घेण्यास सुरुवात केली आहे. दरवर्षी ५० विद्यार्थी हेरताना ८ वी व ९ वीचे प्रत्येकी दहा आणि दहावी इयत्तेसाठी ३० विद्यार्थ्यांसाठी तो मार्गदर्शन करीत आहे.

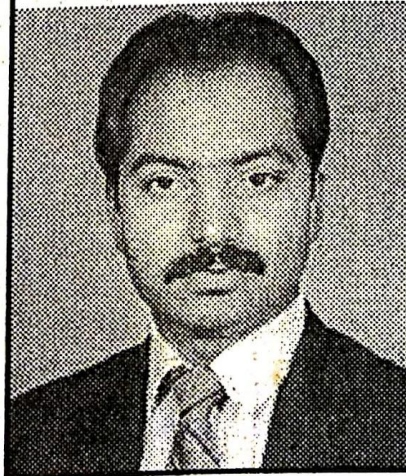
पदवीधर मित्रमंडळाची स्थापना

घरची अत्यंत प्रतिकूल परिस्थिती, वडील टेलर, त्यामुळे स्वतःचे बी. कॉम, एम. कॉम. आणि पी.एच.डी. पर्यंतचे शिक्षण घेताना आलेल्या असंख्य अडचणीमुळेच डॉ. शेख यांना आपल्या शैक्षणिक मार्गात आलेले अडथळे इतरांच्या वाट्यास येऊ नयेत, या ध्येयवादाने झपाटले आणि झोपडपट्टीतील विद्यार्थ्यांनीही आय. ए. एस. अधिकारी व्हावे या स्वप्नातून त्यांनी १९८९ मध्ये

पदवीधर मित्रमंडळाची स्थापना केली आणि त्या माध्यमातून दहावी, बारावी उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांसाठी तज्ज्ञांची व्याख्याने आयोजित केली. पदवीधर युवकांमध्ये आत्मविश्वास व शैक्षणिक जागृती निर्माण व्हावी, या उद्देशाने 'स्पर्धा परीक्षा व युवक

वसा समाजकार्याचा...

प्रा. डॉ. अन्वर अफताब शेख या पस्तीशीतल्या युवकाने अत्यंत प्रतिकूल परिस्थितीत, खऱ्या अर्थाने संघर्ष करून उच्च शिक्षण प्राप्त केले. पूना कॉलेजमध्ये प्राध्यापकी करता-करता त्यांनी आगळ्या-वेगळ्या ध्येयवादातून समाजकार्याची कास हाती धरली आहे त्याचा हा मागोवा...

मार्गदर्शन केंद्र' व त्या माध्यमातून 'स्पर्धा सम्राट' मासिक सुरू केले. चित्रकला, मॅरिथॉन स्पर्धांचे आयोजन केले. स्पर्धा

परीक्षांसाठी आवश्यक स्पर्धा परीक्षा पुस्तकांच्या ग्रंथालयाची उभारणी केली. रोटरी क्लब ऑफ पूना टाऊनद्वारा उभारलेले हे ग्रंथालय ना नफा ना तोटा तत्वावर चालविले जात आहे.

अनेक पुरस्कार

शून्यातून ध्येयप्राप्ती करणाऱ्या डॉ. शेख यांच्या असामान्य कर्तृत्वाची दखल घेऊन देश-विदेशातील अनेक संस्थांनी त्यांना पुरस्कार देऊन सन्मानित केले आहे. १९९२ मध्ये जनरल अरुणकुमार वैद्य पुरस्कार, राजीव गांधी पुरस्कार (१९९४), पुणे पालिकेचा आदर्श शिक्षक व जैन-संघटनेचा शिवछत्रपती युवा पुरस्कार (१९९६), सारस जेसीस तसेच अमेरिकन बायोग्राफिकल संस्थेद्वारा मॅन ऑफ दि इयर (१९९६), युवा भारतीचा जनहितवादी व विवेकानंद युवा गौरव पुरस्कार (१९९७), प्रा. रामकृष्ण मोरे आदर्श युवा पुरस्कार, नॅशनल युथ पुरस्कार असे विविध पुरस्कार त्यांना मिळाले आहेत. आंतरराष्ट्रीय संदर्भ ग्रंथ. इंडो अमेरिकन क्लूज हू (१९९४), रेफल्स इंडिया (१९९५), इंडो युरोपियन क्लूज हू (१९९५), डिक्शनरी ऑफ बायोग्राफी इंग्लंड (१९९६), क्लूज हू इन द वर्ल्ड न्यू प्रॉव्हिन्स अमेरिका (१९९६), ज्येष्ठ समाजसेवक अण्णा हजारे व ज्येष्ठ गांधीवादी नेते बाळासाहेब भारदे यांच्या हस्ते सत्कार झाला आहे, तसेच पुणे, हैद्राबाद, दिल्ली; मद्रास येथील शैक्षणिक संस्थांची फेलोशिप मिळाली आहे. सर्वांना समान न्याय, संधी व हक्क देणारी समाजव्यवस्था उभारणीच्या कामात त्यांना शुभेच्छा!

- प्रतिनिधी

लोकमत

वेदनेतून महाकाव्य निर्माण होते

लोकमत दि. २५.४.२०००

झोपडवासीय मुलांची उन्नती, हेच केवळ ध्येय

येरवडा हा शैक्षणिक बाबतीत मागासलेला आहे. हे लोकांचे म्हणणे अन्वर शेख यांनी अत्यंत कठीण परिस्थितीत शिक्षण घेऊन डॉक्टरेट संपादन करून खोटे ठरविले.

डॉक्टरेट मिळविल्यानंतर येरवडा येथील नागरिकांतर्फे त्यांचा सत्कार करण्यात आला. इतरांनाही आपण मार्गदर्शन केल्यास येरवडातील गरीब व होतकरू विद्यार्थी चांगले तयार करू शकतो, या हेतूने काही मित्रांच्या सहकार्याने त्यांनी १९८९ मध्ये 'पदवीधर मित्र-मंडळ' नावाची संस्था स्थापन केली.

येरवडातील एका छोट्याशा खोलीत राहून अन्वर शेख यांनी शिक्षण पूर्ण केले. एम. कॉमला असताना स्पर्धा परिक्षेद्वारे मुंबईत केंद्रीय उत्पादन शुल्क खात्यात कनिष्ठ लिपिकाची नोकरी त्यांना मिळाली. पण त्यावर समाधान न मानता ते पुढे शिकत राहिले. सरकारी नोकरी सोडून पूना कॉलेजमध्ये प्राध्यापक म्हणून काम करू लागले.

पदवीधर मित्र मंडळामार्फत ते गरीब, होतकरू विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करत होते. शिक्षण घेत असताना आपण आय.ए. एस. व्हावे, असे त्यांचे ध्येय होते. पण त्याकाळात त्यांना पुरेसे मार्गदर्शन, अभ्यासासाठी पुस्तके मिळाली नाहीत. आपल्याला ज्या अडचणी आल्या त्या झोपडपट्टीत राहणाऱ्या मुलांना येऊ नयेत, यासाठी व गरीब होतकरू विद्यार्थ्यांना ८० टक्के गुण मिळाले तरी पुढे काय करावे, हे सांगणारे कोणी नसते म्हणून येरवडातील लक्ष्मीनगर येथे स्पर्धा परीक्षा व युवक मार्गदर्शन केंद्र त्यांनी स्थापन केले. क्लार्क ते कलेक्टरपर्यंत सर्व स्पर्धा परीक्षांसाठी उपयुक्त अशा पुस्तकांचे ग्रंथालय त्यांनी सुरू केले. त्याच्या जोडीला रात्र अभ्यासिका वर्ग चालू केले. याठिकाणी ते मुलांना शिक्षणाचे महत्त्व पटवून देताना

कार्यकर्ता

प्रा. अन्वर शेख

शिकून काय होणार, हे समजावून सांगतात. आपण शिक्षण का घेतोय हे या मुलांच्या एकदा डोक्यात पंक्के बसले की ती मुले झटून अभ्यास करतात.

झोपडपट्टीतील या मुलांपैकी ७० ते ८० टक्के गुण मिळविणाऱ्या मुलांची पुढे जिल्हाधिकारी, उपजिल्हाधिकारी, एम.पी.एस.सी च्या परीक्षांची तयारी व्हावी यादृष्टीने त्यांनी महाविद्यालयात असतानाच कोणती शाखा निवडावी, त्यातील विषय कोणते घ्यावेत याचे मार्गदर्शन ते करतात. महाविद्यालयात असतानाच या मुलांची तयारी करून घेण्यास सुरुवात केल्याने इतर मुलांची बरोबरी ते करू शकतात.

आजपर्यंत त्यांच्या या मंडळामध्ये शिक्षण घेतलेले सहाजण फौजदार झाले तर एक स्टेशनमास्तर, एकजण विक्रीकर अधिकारी झाला आहे. काहींची कंबाईन्स डिफेन्स सर्व्हिससाठी निवड झाली आहे. याच झोपडपट्टीतील मुलांमधून आय. ए. एस. अधिकारी झालेला त्यांना पाहायचा आहे. त्यासाठी त्यांचे प्रयत्न सुरू आहेत.

अन्वरी सातढाणा, चंद्रकांत भिलारे, नितिन राजगुरू, विजय तांबारे, जयंत फडके, सुरेखा गोटे, राहुल परदेशी हे तरुण मित्र त्यांच्या बरोबरीने काम करीत असतात.

ग्रामीण विद्यार्थ्यांसाठी महाराष्ट्र कृषि व विकास केंद्राची (महाकार्ड) स्थापना त्यांनी केली आहे. ग्रामीण युवकांना काम मिळवून देणारे शेळी प्रशिक्षण वर्ग घेतले जातात.

येरवडा भागातील दारू व चोऱ्यामाऱ्या करणारे म्हणून ज्यांच्याकडे पाहिले जाते अशा भाटवस्ती, लमाणवस्तीमधील मुलांमध्ये बदल घडवून आणण्याचा प्रयत्न ते करीत आहेत. त्यांच्या या कामात नगरसेवक अॅड. अविनाश साळवे यांचे त्यांना प्रथमपासूनच सहकार्य मिळत आले असल्याचे ते आवजून सांगतात.

डॉ. अन्वर शेख यांच्या आजवरच्या कार्याची दखल अनेक संस्थांनी घेऊन त्यांना सन्मानित केले आहे. १९९२ मध्ये जनरल अरुणकुमार वैद्य पुरस्कार, राजीव गांधी पुरस्कार (१९९४), पुणे महापालिकेच्या आदर्श शिक्षक पुरस्कार (१९९६), युवा भारतीचा जनहितवादी पुरस्कार (१९९७), राष्ट्रीय युवा पुरस्कार (१९९८) असे अनेक पुरस्कार त्यांना आजवर मिळाले आहेत. डॉक्टरेट मिळाल्यानंतर पूना कॉलेजमध्ये केवळ प्राध्यापक म्हणून काम करीत राहणे एखाद्याने ठरविले असते. पण आपण भोगलेल्या अडचणी इतरांच्या वाटेला येऊ नयेत ही तळमळ अन्वर शेख यांच्या अंतःकरणात अद्याप जागृत असल्याने समाजातील खालच्या वर्गातील शैक्षणिक अज्ञान दूर करण्याचा प्रयत्न ते आजही तितक्याच उत्साहाने करीत आहेत.

- विवेक भुसे

A Scholar With A Foresight For Education And Cleanliness

VERY few human beings are born on this Earth for a purpose. Life becomes a challenge for such noble fellow citizens. This fact holds true when Dr Anwar Shaikh, a very dedicated and hardworking person, who has brightened the future of slum children of Yerawade.

Dr. Shaikh, is the proud son of a tailor, is no stranger to the hardships and deprivations that aspiring youngsters from a weak economic background have to stumble upon. Having completed his schooling from Kendriya Vidyalaya and passed his HSC from Poona College. He completed his graduation and post-graduation in Advanced Accounting and Personnel Management respectively.

He had been awarded the doctorate for his thesis, 'Designing a systems approach to Human Resource Management' in the State level co-operative federations in Maharashtra.

"Our education system should be planned so as to make it more effective. Planned education system is the need of the hour," says Anwar, currently a lecturer at the Poona College.

He believes, "Education is the only way out for these children." With this vision in mind, he founded the "Padvidhar Mitra Mandal" in the year 1989. The setting up of this association was possible with the help of his few close circles of friends—Anthony Salhane, Chandrakant Bhilare, Vijay Jambure, Nita Rajguru and Jayant Pradke.

Asked about his main aim, "Our main motive is train the students in helping them to come out with flying colours in various competitive examinations. At least we need brilliant students from the slums to join the prestigious cadre of Indian Administrative Service."

Anwar observes that the enthusiastic aspirants have neglected the challenging career in IAS, due to the expensive books required by them to clear the UPSC examinations. With the help of Rotary Club of Poona Downtown, he had given the ray of hope to these students with the foundation of Padvidhar Library. This library endures books specially which caters for the needs of the competitive examinations. In the same year, a 'Bal-wadi', came into being for educating the tiny tots of the slum

dweller. He feels that, "The importance of education must be enlightened to the children, for they are considered as the future builders of our nation."

Another unique idea of Anwar, is starting the Night Study Centre for the students studying from VIII-X. After the day's hardwork in school, students on their own come to study their lessons. No tuition are imparted and all the necessary study material are provided to the students.

Explains Anwar, "Special attention is paid to the SSC students. Toppers published answers sheets are shown, so that they get the outline pattern of answering the papers. At the end of the term, lecture series are conducted by the teachers from Marathi medium schools. Two to three days before the examinations follow up tips are furnished."

"Out of the total students who have fared well in the SSC examinations, 70 to 80 per cent comes from the Municipal schools,"

A man who endeavors the aspirants to come out with flying colours in various competitive examinations. He, is the one who puts into practice the significance of cleanliness. Yes, he is DR ANWAR SHAIKH, currently a lecturer at Poona College, burning his midnight oil, in carrying out the various activities of the numerous organisations founded by him. MANJU RUGHWANI spends few moments with him about his work.

Public Service Examination and Indian Administrative Examinations.

He, too, is the Founder President, of Sir Syed Ahmed Khan Foundation and Maharashtra Centre for Agriculture and Rural Development.

SIR SYED AHMED KHAN FOUNDATION

The foundation made its beginning in the year 1996. It was basically initiated to change

Under this foundation, various activities are carried by various institutions set up under this establishment. For example, the Institute of Career and Selection, which helps the students to secure jobs and develop their overall personality. Vocational Guidance series are also conducted for the benefit of the students. Similiary, other programmes include the child educational development, nursery teachers training.

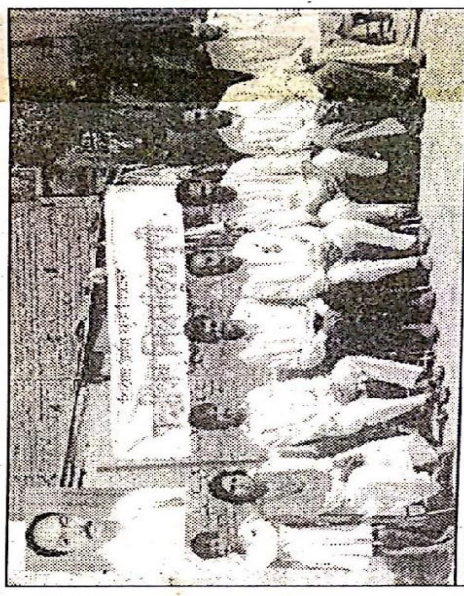
Food and Nutrition department. Maharashtra Centre for Agriculture and Rural Development

This centre was the brainchild of Anwar Shaikh, himself, set up in 1998. It was basically set up mainly for rural youth to take up activities relating to goal and poultry farming. Vocational and educational guidance is chaperoned for the rural youth. Women and girls are given the importance of preliminary education, by organising self help groups.

Cleanliness is next to Godliness, says this wise old saying. In addition in motivating the students to emerge successful, he and his teammates are trying to inculcate the habits of cleanliness among the slum dwellers and the improving the living conditions. Assisted by the efforts of the Rotary Club of Poona Downtown, the energetic members under the able guidance of Anwar and a few residents of Laxminagar slums built the roads and repaired the toilet blocks. Today, the entire area spots a new look. The septic tanks were repaired by PMC, while the re-flooding of the toilet block, it's re-sloping for better drainage and building special squatting channels for children were done by the volunteers. With pride Anwar says, "Laxminagar is the only slum in Pune where toilets have running water from the two tanks that we installed for that purpose."

Asked about his future plans, "My goal is give training in various advanced computer packages at a reasonable cost and the improve the development of the youth by arranging various youth related programmes."

Surely, a man working tirelessly day and night, in the hope to produce an IAS officer from the slums as well as to make the lives of downtrodden a healthy one!!

WORKING WITH A MOTIVE: The serviceable office bearers of the Padvidhar Mitra Mandal. (Inset), Dr Anwar Shaikh, the brainchild behind this Association.

the behavioural pattern of the minorities, irrespective of caste and creed. The relevance of education is highlighted to them for the future of our country. Keeping in tune with the modern times, it has been imparting basic computer education to the poor, needy, downtrodden and the slums children at a very nominal reasonable fees by the officials of the Government of India, upbringing of women and girls are performed under this foundation. The unique Centre for Women, aims the women to be aware of their rights and responsibilities. Knowledge relating to food and nutritional facts, preparation of various recipes like sauces and pickles, is imparted by the officials of the Government of India,

نیشنل ایوارڈ یافتہ ڈاکٹر انور شیخ

چودھری الیمحمد

ایک اہم مضمون یہ ہے کہ ہمارے ملک میں
کے ذریعہ اس تک ہزاروں طالب علموں
کو یہ سہولت پیدا کرانی چاہی ہے۔
پہلے ویلے میں مثال سہولت کی گئی ہے۔
ایسا یہ کیا ملک میں طالب علموں کو بنات
پر سکون ماحول میں مطالعہ کا انتظام کیا
جی ہے تاکہ زندگی کی بنیادی لوازمات سے
موسم طالب علم کے لئے نہایت مفید ہے۔
اس کے ساتھ ہی *overseas*
competition advisory
board *computer*
science
کی بنیادی کام ہونا چاہیے۔ اس کے
لئے استانات سے منسلک کالوں سے طلبوں
ایک نہایت خوبصورت لائبریری کی سہولت
میں ہے۔

عورتوں کے حصول روزگار سے منسلک
ٹریننگ کے لئے سادہ سی بانی جو لے جیلا
کلپاں کینڈا اور بالوں کی تعلیم دینے اور
نشے سے جات دلانے کی کوشش یہ ویلے
سٹرنگل مضمون یہ کہ ہم مضمونوں میں
آؤش مکی نگر کا منزل کی امن کرنا جیلا
یہ ویلے یوں کے مجبوروں اور لاپرواہوں کو
کوتلیم اور *computer*
کی ملل لوازمات ہٹا کر، ضرورت مند
طالب علموں کو *computer* کا
انتظام اور تعلیم کے لئے ہر ممکن مضمون شروع
کرنے ہے۔

پہلے ویلے میں مڈل کے افسروں میں انتہائی
سلطنتا ناہر چند کانت کھلا سے
معد کا رن ڈاکٹر انور شیخ سکریٹری ویلے
تیار سے فزائی نر راج گرو ناظر اور
جینت پھر کے کارکن سکریٹری ہیں۔

حصول مقصد میں پختہ ارادہ پر عمل
اور کڑی محنت سے سر پر ڈاکٹر انور
شیخ نے ایک معمولی فائنانس سے ملک
میں مگر یہی اپنی عظیم شخصیت کی بنا پر
یونا کالی میں اہم عہدے پر فائز ہیں۔
حکومت ہند کے نیشنل ایوارڈ
سے نوازے گئے بلکہ اس کے ساتھ ساتھ
ایک آئیڈیل سوسائٹی ویلے کا تذکرہ
ایوارڈ جیسے درجیوں انعامات حاصل
کرنے کے ساتھ ساتھ یہ دیدہ وستر
منڈل مکی نگر پر وزارت کے سکریٹری
محاصرے کی علاج کے متنبی غریبوں کے
سہارا اور کامیاب پروفیسر ہیں۔

انہوں نے اپنے ماحول، حرکات و سکنات
کا عائد ہے ہوتے تیار تعلیم کے ذریعہ
مکی نگر کے جیلا جو مڈل میں رہتے والے
غریب اور مڈل کلاس کو صحت اور مڈل
زندگی کے راہ پر گامزن کرنا اور ان خیروں
کے بچوں کو بہتر پیری اور دے
ذریعہ اور جیسے عہدوں پر پہنچانے کے
مقصد کے وقت اگست 1989ء میں
پروٹا کے کچھ اچھے تعلیم یافتہ لوگوں کے
ذریعہ ریٹائرڈ یہ ویلے مڈل آف کے
سائنس دوسری ہی ذاتی مقام سے مرے
بنات مخلص دل سے ان غریبوں کے
ذریعہ تعلیم کی نئی روشنی پیدا کرنا فریب
اور مجبور لوگوں کو معاشرہ اور ملک
کے لئے ایک مثال پاشدہ کے درج میں
تھرا کر نہیں سرگرداں ہیں۔

پہلے ویلے میں مڈل کے ذریعہ یوں کے
ایسی تعلیمات تہذیب یہ اکسٹ کے لئے
جینت کوشٹ ہے۔ یوں یہ تعلیم کی جیلا
یہ اکسٹ کے لئے سوسائٹل راج ساوے
شیخ مایلا ہا، جیسے میں سمجھتے ہیں
اس میں بچوں کے قدرتی حوصلہ کی
مزید ترقی کا انتظام کیا گیا ہے۔

پہلے ویلے میں مڈل کے ذریعہ یوں کے
کے ذریعہ مڈل میں رہتے اور نئے والے
غریب و ضرورت مند طالب علموں کو
پہلے ویلے میں کے طرف سے 50B
درج 10B ایک کی تہاں پہا کر لے

Rotary on the move

Manju Rughwani | Nagar Road

With the Rotary year 2005-2006 drawing to a close, the committee members are busy speeding up their Rotary activities with full steam. For the members of Rotary Club of Nagar Road covering areas like Yerwada, Wagholi, Chandannagar, Wadgaonsheri, Ramwadi and Vimanagar, their efforts were concentrated towards educating the slum children and creating health awareness.

Focusing their vision on 'Education of Slum Children', the members have chosen to adopt Surya Prakash Nagari slum, 12 km from Pune, where they are imparting free primary education nearly eighty children of stone-quarry laborers. Dr Anwar Shaikh, President informed that the idea behind choosing this slum is that the kids belong to first generation learners. Majority of them haven't heard the concept of going to school. While some kids are school dropouts, who are forced to work because of parental pressures.

Started in June 2005, Dr Shaikh, informed that this balwadi was an effort in convincing the parents to send their wards for basic education. Open in the age group between 3-12 years, the students are taught the basics of English alphabet, nursery rhymes, mathematics, and other subjects. Even though, Marathi is their mother tongue, we encourage them to communicate in English. As we believe that English will be a great useful for the coming generation of learners.

Dr Shaikh informed that there is a separate study center in the locality, which will be open till the end of May-June. Here, the slum children studying in the nearby corporation schools will be studying free of cost. We will provide them with all sorts of study materials, solar light and a tutor to solve their difficulties.

To enhance their creativity skills, a special summer camp has been planned from May 5-20 within the slum premises. This colorful camp will enable the children to develop their talents in mehendi, painting, dramatics and other hobby courses. The camp will also cover the basics of swimming in the nearby swimming tank.

Dr Shaikh informed that the club would help these children to get admissions in nearby municipal corporation schools for a better future. So also, to organize regular health-check up camps for a healthy living.

स्पर्धापरीक्षा व महाराष्ट्रीय युवक

का ही दिवसांपूर्वी महाराष्ट्र राज्य पोलीस दलातील उपनिरीक्षक पदाच्या भरती नियमांत बदल करण्यात येणार व या पदासाठीची कमाल वयोमर्यादा ३० वरून २५ वर्षे करण्यात येणार आहे, अशी बातमी वर्तमानपत्रांत प्रसिद्ध झाली. त्यावर बऱ्याच मंडळींनी पत्रकार परिषद वगैरे घेऊन निषेध नोंदविला. तसेच या परीक्षेच्या वयोमर्यादेमध्ये बदल होऊ नये असा प्रयत्न तरुणही करू लागले.

आज प्रशासकीय सेवा परीक्षाकरता असलेली, वयोमर्यादा २९ ते २८ वर्षे अशी आहे. तर दिल्ली पोलीस केंद्रीय गुप्तचर खाते, केंद्रीय राखीव पोलीस दल, सीमासुरक्षा दल इ. करिता वयोमर्यादा २९ ते २५ वर्षेच आहे. म्हणूनच महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने घेतलेला निर्णयसुद्धा योग्यच आहे असे म्हणावे लागेल.

काही विद्यार्थी वयाच्या तेराव्या वर्षी भारतीय सैनिकी महाविद्यालय डेहराडून येथे स्पर्धापरीक्षा देऊन 'आपण सैन्यात कार्यक्षम अधिकारी व्हायचेच', असे ठरवतात. खरे पाहता त्यांनी व त्यांच्या पालकांनी हा विचार तो विद्यार्थी पाचवीत असतानाच केलेला असतो. तसेच हे विद्यार्थी वयाच्या सतराव्या वर्षी एन. डी. ए. ची परीक्षा उत्तीर्ण होऊन वयाच्या बावीसाव्या वर्षी सेकंड लेफ्टनंट होतात. तसेच सनदी सेवा परीक्षा उत्तीर्ण होऊन जे विद्यार्थी हिंदुस्थानी प्रशासकीय सेवा, हिंदुस्थानी परकीय सेवा आणि हिंदुस्थानी पोलीस सेवा व इतर उच्च अधिकारी बनतात. तेदेखील पंचविशीच्या आतले असतात.

आपण आपल्या महाराष्ट्रीय तरुणांचा विचार फक्त 'फौजदार' परीक्षेपर्यंतच मर्यादित ठेवायला नको. आज महाराष्ट्रीय तरुणांमध्ये फक्त 'फौजदार' होण्याचे फंड आहे. जे विद्यार्थी अंगाणे मजबूत आहेत, ज्यांची भरपूर शेतजमीन आहे, मुबलक पैसा आहे ते सर्वजण फौजदारच बनायचा विचार करतात. त्यांचे म्हणणे असे की, कोणीही पैसे देऊन फौजदार होतो. परंतु त्याला फौजदार कसे व्हायचे हे माहीत नाही. खरे तर एकविसाव्या वर्षी बरेच तरुण पदवीधर होतात. फौजदार परीक्षेची शैक्षणिक पात्रता 'पदवीधर' किंवा 'पदवी परीक्षेस बसलेला' अशी आहे. म्हणजेच एकविसाव्या वर्षी आपला तरुण फौजदार परीक्षेसाठी पात्र झाला. परंतु तो त्याच्या नाकटपणामुळे माहिती असूनसुद्धा अशा परीक्षा हुकवतो व बऱ्याच वेळा अशा परीक्षांसाठी अर्ज करून हॉल तिकिटाची वाट पाहत बसतो. हॉल तिकीट मिळाल्यावर पुस्तके शोधण्याच्या मार्गे लागतो. परीक्षा फक्त दोनच दिवसांवर आलेली असल्यामुळे तो महागडी पुस्तक खरेदीच करीत नाही व त्याचा अभ्यासही झालेला नसतो. अशा परिस्थितीत तो केवळ एक प्रयत्न म्हणून ती परीक्षा देतो व नापास होतो. असे अनुभव आल्यानंतरही तो दुसऱ्यादा, तिसऱ्यादाही असेच करतो व आपल्यासाठी वयोमर्यादा ३० वर्षांपर्यंत आहे व महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग आपल्यावर कधीतरी दया दाखवेल अशा भ्रमात असतो. असेही पाहण्यात आलेले आहे की, काही विद्यार्थी सात ते आठ वेळा या फौजदार परीक्षेला बसलेले आहेत व ती परीक्षा उत्तीर्णच होऊ शकले नाहीत. याचे महत्त्वाचे कारण म्हणजे हे तरुण फक्त परीक्षेसाठी अर्ज करतात व अभ्यास करीत नाहीत. जर काही विद्यार्थी या परीक्षेचा अभ्यास करूनही उत्तीर्ण होत नसतील तर त्यांना मार्गदर्शनाचा अभाव आहे-असे म्हणावे लागेल. परंतु या सर्व गोष्टींसाठी सरकार व महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग यांना दोष देऊन चालणार नाही. जर असेच असेल तर या विद्यार्थ्यांसाठी

आज प्रशासकीय सेवा परीक्षांकरिता असलेली वयोमर्यादा २९ ते २८ वर्षे अशी आहे. तर दिल्ली पोलीस केंद्रीय राखीव पोलीस दल, सीमासुरक्षा दल इ. करिता वयोमर्यादा २९ ते २५ वर्षेच आहे. म्हणूनच महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने घेतलेला निर्णयसुद्धा योग्यच आहे असे म्हणावे लागेल.

पन्नास वर्षे ही वयोमर्यादा ठेवली तरी त्याचा काहीच उपयोग होणार नाही.

याउलट आज रेल्वे व सरकारी कार्यालयांमध्ये रेल्वे रिक्रुटमेंट बोर्ड, स्टॉफ सिलेक्शन कमिशनतर्फे नेमणूक झालेले असिस्टंट स्टेशन मास्तर, कारकून किंवा इन्कमॅटॅक्स, एवसाईज व कस्टम इन्स्पेक्टर तसेच बँकांमध्ये प्रोबेशनरी ऑफिसर व कारकून या पदांसाठी उत्तर व दक्षिण हिंदुस्थानी तरुण-तरुणींचा मरणा जास्त आहे. दक्षिण हिंदुस्थानातील विद्यार्थी वयाच्या एकोणिसाव्या वर्षी सरकारी कार्यालयात कारकून म्हणून स्पर्धापरीक्षा देऊन नोकरीत येतो, तर बरेच विद्यार्थी २९ ते २३ व्या वर्षी एवसाईज व कस्टम इन्स्पेक्टर म्हणून येतात. म्हणजेच आपली पदवी मिळवता मिळवता स्पर्धापरीक्षांचा अभ्यास करीत असतात व पदवीबरोबर स्पर्धापरीक्षा देऊन चांगली नोकरी पटकवतात.

आज आपल्या महाविद्यालयांची स्थिती पाहिली असता असे जाणवते की, कला व वाणिज्य शाखेत कधीही ३० ते ४० टक्केपेक्षा जास्त उपस्थिती नसते.

प्रा. डॉ. अन्वर शेख

याचे महत्त्वाचे कारण म्हणजे आपली शिक्षणप्रणाली पायाभूत नाही. काही विद्वानांच्या मते प्रचलित अभ्यासक्रम हा 'परीक्षांनी प्रभावीत झालेला', 'जीवनाशी फारकत असलेला', 'बोजड', 'विद्यार्थ्यांच्या भावनांची आणि गरजांची कदर न करणारा' असा अभ्यासक्रम आहे. बरेच विद्यार्थी तर असा विचार करीत असतात की, महाविद्यालयात प्रवेश घेऊन आपण कशीही पदवी संपादन करू शकतो. काही विद्यार्थी तर असे असतात की, जे सकाळी ७.१५ वाजता महाविद्यालयाच्या आवारात हजेरी लावतात, परंतु वर्पर एकदाही वर्गात बसलेले नाहीत अशा विद्यार्थ्यांकडून आपण काय अपेक्षा करायची ?

आज काही विद्यार्थी ४थी नंतर मिडल स्कूल स्कॉलरशिप परीक्षा, ६वी नंतर नवोदय विद्यालय समिती प्रवेश परीक्षा, राष्ट्रीय इंडियन मिलिटरी कॉलेज, डेहराडून प्रवेश परीक्षा, ९वीत असताना महाराष्ट्र प्रज्ञाशोध परीक्षा, १०वीत असताना राष्ट्रीय प्रज्ञाशोध परीक्षा इ. उत्तीर्ण होतात. या सर्व परीक्षांमध्ये बुद्धिमान कसोटी, विविध चाचण्या, सामान्यज्ञान इ. गोष्टींचा समावेश असतो. जे विद्यार्थी १०वीत असताना राष्ट्रीय प्रज्ञाशोध परीक्षा उत्तीर्ण होतात, अशा विद्यार्थ्यांची प्रश्नपत्रिका जर आपण एखाद्या पदवीधारकाला दिली तर तो कदाचित ती सोडवू शकत नाही. याला खरोखरच जबाबदार आहे ती आपली शिक्षक मंडळी. कारण शिक्षकच आपल्या अध्यापनातून विद्यार्थ्यांमध्ये वर्तनबदल घडवून आणू शकतो. विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास घडवून आणायचा असेल तर शिक्षकाने अधिक जबाबदारीने सर्व बाबींचा ध्यानपूर्वक विचार करणे आवश्यक आहे. आपल्या विद्यार्थ्यांचा विकास म्हणजे पर्यायाने सर्वांचा विकास व बरोवरीने राष्ट्रीय

विकास हेच तत्त्व सर्व शिक्षकांनी अंगीकारले पाहिजे.

राहुरी येथील कृषि महाविद्यालयात आज बरेच विद्यार्थी पदवीचे शिक्षण घेत असतानाच 'फौजदार व इतर राजपत्रित अधिकारी' या परीक्षांची तयारी करीत असतात. पुण्यामध्येसुद्धा ज्ञानप्रबोधिनीतर्फे चालविल्या जाणाऱ्या 'प्रचिती' या संस्थेमध्ये बरेच विद्यार्थी पदवीचे शिक्षण घेतानाच स्पर्धापरीक्षांची (विशेषतः आय.ए.एस्., आय.पी.एस.साठी) तयारी करीत असतात. यावरून असे दिसून येईल की, बरेच महाराष्ट्रीय विद्यार्थीसुद्धा वयाच्या १८व्या वर्षापासून स्पर्धापरीक्षांचा अभ्यास करीत आहेत. हेच विद्यार्थी लवकर म्हणजे वयाच्या २२ किंवा २३ व्या वर्षी उच्च अधिकारी बनतील.

म्हणूनच आपल्या शिक्षणप्रणालीत आमूलाग्र बदल व्हायचास हवेत. फक्त वयाची अट शिथिल करून चालणार नाही. परिपक्वतेचा विचार केल्यास 'जास्त पिकलेले आंबे, दाख किंवा इतर फळे आपण सडलेली आहेत असे म्हणतो', तसे व्हायला नको. यासाठी काही सूचना विचारात घ्यायला हव्यात.

शाळा आणि महाविद्यालयांमध्ये अध्यापनाचे नियोजन करताना 'व्यवसाय मार्गदर्शन' या घटकाच्या अध्यापनासाठी विशिष्ट कालावधी निश्चित केलेला असावा.

शाळेत व महाविद्यालयांमध्ये शिकताना विद्यार्थी फक्त विषयाची संकल्पना शिकतात. त्यांचा जीवनाशी असलेला संबंध त्यांना आकलन होत नाही व मिळविलेल्या ज्ञानाचा जीवनात उपयोग करता येत नाही. म्हणूनच सामान्य विद्यार्थी डोक्यासमोर ठेवून प्रचलित शिक्षणपद्धतीमध्ये अध्यापनाचे नियोजन केले पाहिजे व त्यामध्ये विद्यार्थ्यांचेही साहाय्य घेतले पाहिजे.

आजचा अभ्यासक्रम हा जीवनकेंद्रित अभ्यासक्रम असायला हवा, जेणेकरून विद्यार्थ्यांचा बौद्धिक, मानसिक, शारीरिक, भावनिक आणि सामाजिक विकास होईल. त्याचबरोबर विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकासाचे उद्दिष्ट डोक्यांसमोर ठेवायला हवे.

जे विद्यार्थी हुशार व प्रज्ञावान आहेत अशांसाठी शाळा व महाविद्यालयांमध्ये सामान्य अभ्यासक्रम राबविण्याऐवजी विद्यार्थ्यांच्या प्रखर व ज्वलंत बुद्धिमत्तेला अनुरूप असा संपन्न अभ्यासक्रम तयार करून त्या विशिष्ट गुणांचा व बुद्धिमत्तेचा विकास होईल ते वातावरण ठेवावे.

याचबरोबर सर्व शाळा व महाविद्यालयांमध्ये 'स्पर्धापरीक्षा मार्गदर्शन केंद्र' असायला हवे व त्यासाठी एक वांगल्या व होतकरू प्रशिक्षकाची नेमणूक करावी. या केंद्राद्वारे सर्वच स्पर्धापरीक्षांची अद्यावत माहिती विद्यार्थ्यांना देण्यात यावी. तसेच परीक्षेचे अर्ज करणे बरावेत, स्पर्धापरीक्षांसाठी अभ्यास कसा करावा, मुलाखत कशी द्यावी याबाबत सखोल मार्गदर्शन केले जावे.

असे झाल्यास विद्यार्थ्यांना स्पर्धापरीक्षेची तयारी पदवी घेता घेता करता येईल व तो जास्तीत जास्त पंचविसाव्या वर्षीच कार्यक्षम व परिपक्व अधिकारी बनू शकेल. म्हणूनच समस्त शिक्षक तथा प्राध्यापक मंडळींनी विद्यार्थ्यांस नियोजित कालावधीतच योग्य तथा सखोल मार्गदर्शन करून या स्पर्धापरीक्षांसाठी 'प्रोत्साहित' तथा 'परिपक्व' करावे, जेणेकरून आपला महाराष्ट्रीय तरुणसुद्धा उत्तर व दक्षिण हिंदुस्थानी विद्यार्थ्यांसोबत प्रशासकीय सेवेत चमकेल, यात शंका नाही.

ESTABLISHED 1858

THE TIMES OF INDIA

'Shaikh'ing up trailblazers

BOTH Vijay Raman Shetty and Kiran Darade are pursuing their MA at the University of Pune. Come November, along with their other eight friends, all will appear for the MPSC and UPSC public service examinations. The noteworthy thing, is that all the ten candidates are from the Laxminagar slums of Yerwada, who had never ever given a thought to education till Dr Shaikh Aftab Anwar walked into their huts. A professor with a mission, Dr Shaikh wants a new generation of civil services officers to rise from the congested and often dirt-infested lanes of the slums, where survival is linked to rag-picking, head-loading, menial service and the like. Next year, there will be eight girls who will be ready to take a shot at the UPSC

examinations. And such is the planning that there shall be available candidates every year.

"I am not going to be satisfied till at least a few of these boys and girls, become deputy collectors and IAS officers," says Dr Shaikh. For the students who are now doing their post-graduation, the seeds of education were planted when they were in their eighth standard. With like-minded friends - Anthony Saldanha, Chandrakant Bhilare, Nitin Rajguru, Vijay Tambare and Jayant Phadke - Dr Shaikh founded the Padvidhar Mitra Mandal (Graduate Friends' Club) in 1989 to pick out the brightest of the school-going children, and provide them a strong dose of encouragement. The sole objective was to train their sights for the com-

lower division clerk in Central Excise and Customs, Mumbai. This led him to obtain his doctorate on the subject of designing a systems approach to human resource management, in the state level co-operative federations of Maharashtra. His thesis qualified for an award too.

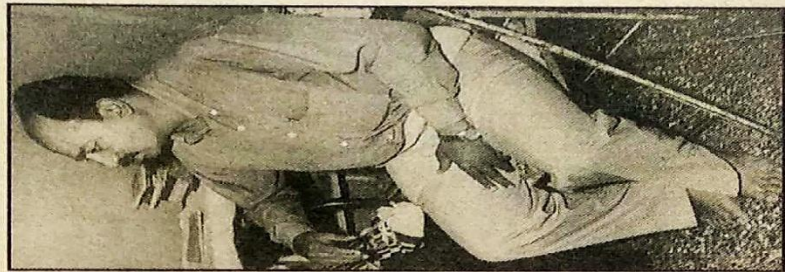
Since his return to Pune in 1993, Dr Shaikh has established various foundations such as the Sir Syed Ahmed Khan Foundation to, in his own words, 'change the behavioural pattern of the minorities' and the Maharashtra Centre for Agriculture and Rural Development (MCARD) to train and educate rural youth in agro-based industrial sector. Known for his untiring efforts to improve the lot of the slum youth, Dr Shaikh has been awarded the Late Rajiv Gandhi Gaurav Puraskar and the National Youth Award, by the Ministry of Youth Affairs and Sports, among many others.

"Basically," explains Dr Shaikh, "the foremost thing is to prompt the slum children to go to school. Next, impress upon the intelligent ones to choose the Arts stream for their graduation. This is because competitive exams require a thorough understanding of subjects like history, geography and political science. Science stream students find very difficult to cope up with these social core specialities. We then ask them to enrol for the post-graduation courses, at the Pune University so that they can avail of excellent reference facilities."

But even as the first batch of his students sweats it out for the examinations, Dr Shaikh has no time to rest and reflect. He now wants to provide computer education for the youth from rural and slum areas. "I want to prove that these deprived children have a future too," he states.

— **Huned Contractor**

huned@indiatimes.com

The Padvidhar Mitra Mandal believes that education is the only way out for those children who have been languishing in the slums that line the city streets

An educative exercise

MANY a flower is born to blush unseen and waste its fragrance in the desert air. Many are the flowers which bloom in the crowded, squalid surroundings of the slums in

and around Pune. Deprived of a guiding hand to nurture them, most of them languish in slums, stunted and

under nourished. In a bid to help at least the best of them bloom and spread their fragrance outside the confines of the slums, was born this social organisation, the Padvidhar Mitra Mandal.

It is the outcome of a dream shared by a group of graduates residing in Yerawada, who visualised a better tomorrow for the children living in the Laxminagar slum in Yerawada. Education, they decided, was the golden key for these children to open the doors for a great escape from the sordid surroundings of the

The Indian EXPRESS-Citizen ■ DECEMBER 19, 1996

The Indian Express - CITIZEN
December 19, 1996

slums.

The brainchild of Dr Shaikh Aftab Anwar, a lecturer of Poona College of Arts, Science and Commerce, the organisation aims to educate promising children in the slums who do not have the means to finance their higher education. Hailing from an impoverished background, Anwar, the son of a tailor, is no stranger to the hardships and deprivations that aspiring youngsters from a weak economic background stumble upon. Having been enlightened by the torch of education, Anwar is keen to spread the light around to brighten more lives.

Together with five other like-minded youngsters - Anthony Saldhana, Chandrakant Bhilare, Nitin Rajguru, Vijay Tambare and Jayant Phadke - he founded this association in 1989. Initially, a night school was started for 50 bright children studying in classes VII, IX and X, who had scored above 50 per cent.

Explains Anwar, "we intend to train these youngsters for various competitive

Education is the only way out for these children: This is what has led Dr Shaikh Aftab Anwar and others to start the Padvidhar Mitra Mandal

examinations. Our ambition is to ensure that at least a couple of them successfully clear the UPSC exams and join the prestigious cadre of Indian Administrative Service officers."

Anwar observes that the expensive books needed for the various competitive examinations like the UPSC, MPSC, TOEFL, GRE, are beyond the capacity of most aspirants from the weaker sections of society. The Padvidhar Mitra Mandal's intention was to establish a library where such books could

The teamwork that spells success: The people behind the efforts

be made available for the reference of the members. With the help of the Rotary Club of Pune, Downtown, the Padvidhar Library for competitive examinations was born on February 10, 1991. The Sheelaraj Salve Shishu Vihar, a 'balwadi' (creche-school) for little children was opened the same year in June.

With the zeal of a missionary, Anwar explains, "As some of the children contribute to the family kitty, we have to persuade their parents and impress upon them the importance of education. Some of the parents are totally disinterested; convincing them to send their children for three

hours daily, is a tough task."

The children are also made aware of the importance of education; for most of them it is the only way to climb up the ladder of success. Once this is engraved on their mind, despite the heavy odds against them, they attend the classes sincerely. Amidst blaring loud speakers belting out the latest 'filmi' numbers, boisterous card players and shrieking children, the 50 chosen ones attempt to understand the principles of science and mathematics and

grapple with the rules of grammar in a small shed. The dropout percentage is minimal.

Everyday from 6.00 p.m to 9.00 p.m., seven days a week, Surekha Gote, who is in charge of the night school, coaches the children. Once in a fortnight, the association invites eminent people to deliver lectures on topical subjects and personality development. Numerous cultural activities are also

conducted by the association and they are attended by thousands of children from other areas in Pune.

In addition to motivating children to aspire for a brighter future, this association has been trying to inculcate the habit of cleanliness amongst the slum dwellers and improve their living conditions. Backed by the Rotary Club of Pune, Downtown, the association members, along with a few residents of Laxminagar, built a road and repaired the toilet blocks.

"The toilets were so dirty that even the workers who had been called to clean it, refused to enter the latrines. Unlike most 'social workers' who prefer to have a bird's eye view of such things, the then Rotary president, Surinder Agarwal, decided to do the job himself. Shovel in hand, he entered the toilet blocks and started the work," recounts Anwar, full of admiration for Agarwal.

The entire area, near a tap supplying drinking water, was covered with garbage and children used to openly squat here. After the *shramdaan* by the slum dwellers, the entire area spots a new look. The septic tanks were repaired by PMC while the re-flooring of the toilet block, its re-sloping for better drainage and building special squatting channels for children, were done by the voluntary workers.

With pride Anwar says, "Laxminagar is the only slum in Pune where the toilets have running water from the two tanks that we installed for

that purpose."

Anwar laments that inspite of renovating the entire toilet block, it is still not being maintained very well by the slum dwellers. According to Shaikh, educating them is a painstaking task which requires time and infinite patience. But he is confident that the children they have taken under

their wings, will be able to make an impact. Each of the children are encouraged to inspire others by their example to break free from the shackles imposed by poverty.

Pointing to a young man receiving an award, Anwar says, "This is Vinayak Vetal, a member of our library who cleared the police sub-inspector's

examination conducted by MPSC. Another promising youngster is Deepmala Kathkade, who topped in the SSC from Yerawada."

For these zealous men, these are the incentives that keep them going, despite the heavy odds against them. After all, they are men with a cause.

City Scan

सकाळ

पुणे, मंगळवार, २४ जून, १९९७

मोठेपणी आपण काहीतरी वेगळे करायचे, असे स्वप्न मो लहानपणापासून पाहत होतो. पुण्यातील येरवडा भागात मो लहानाचा मोठा झालो. येरवडा म्हटले, की येथील तुरंग, मनोरुग्णालय, झोपडपट्ट्यांनी वेढलेले गाव. दारूच्या भट्ट्या, गुंडगिरी, दादागिरी याच गोष्टी लोकांच्या डोळ्यांसमोर येतात. त्यामुळे इथे चांगले लोक राहत नाही का, असे वाटायचे. लोक म्हणायचे, की येरवडा शिक्षणाच्या बाबतीत खूपच मागासलेला आहे. म्हणूनच शिक्षणाच्या बाबतीत लोकांच्या असलेल्या कल्पना खोटा ठरवायच्या, असे मी मनाशी पक्के केले होते.

लहान होतो, तेव्हापासून शिक्षणाचे वेड. आई-वडील, आम्ही दोन भाऊ व एक बहीण असे पाच जणांचे कुटुंब. वडील व्यवसायाने शिंपी. येरवड्यात एक भाड्याचे छोटेसे दुकान. आई-वडील दोघे कपडे शिवायचे; परंतु त्यांनी आम्हाला कोणालाही तो व्यवसाय शिकवला नाही. दहा बाय दहाची शेणाने सारवलेली खोली. जेव्हा आई-वडील राहायला आले तेव्हा घरात वीजसुद्धा नव्हती.

मोठा भाऊ मराठी माध्यमाच्या शाळेत शिकत होता, तर मी आणि बहीण इंग्रजी माध्यमाच्या मोठ्या भावाचे शिक्षण बाराव्यापर्यंत होऊ शकले. पुढे आमच्या शिक्षणासाठी त्याने शिक्षण सोडले आणि नोकरी करू लागला. मी बी.कॉम, आणि बहीण बी.ए.

शैक्षणिक मागासलेपणा दूर करायचा आहे...

झाली. मला एम.कॉमला असताना स्पर्धा परीक्षेद्वारे मुंबईत केंद्रीय उत्पादन शुल्क खात्यात कनिष्ठ लिपिकाची नोकरी मिळाली. एक वर्षानंतर माझी पुण्यात बदली झाली. तोपर्यंत माझे एम.कॉम आणि बहिणीचे एम.ए. (अर्थशास्त्र) झाले होते. एम.कॉम नंतर त्वरित मला पीएच.डी.ला प्रवेश मिळाला. सरकारी नोकरीचा आधार घेत १९९२ मध्ये वयाच्या २८ व्या वर्षी 'शिखर सहकारी संस्थांमधील मनुष्यबळ व्यवस्थापन' या विषयात डॉक्टरेट मिळवली.

आपण येरवड्यातील रस्त्यांवरील दिव्यांखाली व दहा बाय दहाच्या खोलीत राहून डॉक्टरेट संपादन करून येरवडा हा शैक्षणिक बाबतीत मागासलेला आहे हे लोकांचे मत खोटे ठरवले, याचा मला अभिमान आहे. त्या वेळेस येरवड्यातील नगरसेवक अॅड. अविनाश साळवे यांनी माझ्या आई-वडिलांचा आणि माझा सत्कार घडवून आणला.

आव्हान

अन्वर शेख

पीएच.डी. मिळविल्यानंतर एका वर्षाने मी लिपिकाची नोकरी सोडली आणि पुन कॉलेजमध्ये व्याख्याता म्हणून रुजू झालो. आपण कठीण परिस्थितीत शिकलो, इतरांनाही आपण मार्गदर्शन केल्यास येरवड्यातील गरीब व होतकरू विद्यार्थी चांगले तयार करू शकतो, या हेतूने आम्ही मित्रांनी १९८९ मध्ये पदवीधर मित्र मंडळ नावाची संस्था स्थापन केली. शिक्षण घेत असताना स्वतःला ज्या अडचणींना तोंड द्यावे लागले, त्या अडचणी इतर विद्यार्थ्यांपुढे येऊ नयेत, एवढाच विचार मनात घेऊन येरवडा लक्ष्मीनगर येथे स्पर्धा परीक्षा व युवक मार्गदर्शन केंद्र स्थापन स्पर्धा परीक्षासाठी उपयुक्त अशा पुस्तकांच्या (क्लाक ते कलेक्टरपर्यंत) ग्रंथालयाची सुरवात केली. केंद्रामार्फत विद्यार्थ्यांना व्यवसाय मार्गदर्शन, स्पर्धा परीक्षेचे वेळापत्रक, अर्जासंबंधी व पुस्तकाविषयी माहिती, अभ्यासाची पद्धत या गोष्टींसाठी मार्गदर्शन वर्ग

आयोजित केले जातात.

झोपडपट्टीतील हुषार व गरजू विद्यार्थ्यांसाठी मंडळातर्फे ज्ञानदीप अभ्यासिका वर्ग चालविले जातात. या अभ्यासिकेअंतर्गत विद्यार्थ्यांना शालेय क्रायक, पुस्तके, मार्गदर्शक व प्रनावली पुरविल्या जातात. वर्षाच्या शेवटी व्याख्यानमाला आयोजित करून बोर्डाच्या पद्धतीने परीक्षा घेतली जाते. बक्तुत्व स्पर्धा, वादविवाद स्पर्धा, सामान्यज्ञान स्पर्धा घेऊन विद्यार्थ्यांच्या मनातील न्युनगंड दूर केला जातो.

परंतु मनात एक गोष्ट ठाण मांडून बसलेली आहे, ती म्हणजे आपण हे फक्त आपल्या भागातील पन्नास विद्यार्थ्यांसाठी करतो. बाकीच्या झोपडपट्टीतील विद्यार्थ्यांचे काय, या प्रश्नाचे उत्तर अजूनही शोधतो आहे. कमीत कमी पुण्यातील सर्व झोपडपट्ट्यांमध्ये असे मार्गदर्शन वर्ग, त्या त्या भागातील युवकांमार्फत सुरू करून त्यांना सर्वतोपरी मदत करायचा विचार आहे. प्राध्यापकी पेशा असल्यामुळे वेळ चांगला मिळतो. या वेळेचा उपयोग फक्त झोपडपट्टीतील विद्यार्थ्यांसाठीच करायचे एवढे निश्चित केले आहे. आमच्या स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्राचे काही विद्यार्थी स्पर्धा परीक्षा उत्तीर्ण होऊन सरकारी कार्यालयात, तेन्नेमध्ये बँकेत क्लार्क, कस्टम इन्स्पेक्टर, फौजदार झालेले आहेत, होतील, अशा निश्चयाने प्रयत्न करीत आहे. तसे पाहिले तर अजून बरीच माजल गाठायची आहे; परंतु हे आव्हान आम्ही स्वीकारले आहे.

सोमवार, १७ मार्च २००३

सकाळ

शिक्षणाकडे पाठ फिरविलेल्यांसाठी येरवड्यात वेगळा उपक्रम

पुणे, ता. १६ : अनुत्तीर्ण झाल्यामुळे निराश होऊन शिक्षणाकडे पाठ फिरविलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी 'आदर्श ओपन स्कूल' हा उपक्रम पूना कॉलेजमधील प्रा. डॉ. अन्वर शेख यांनी येरवडा येथे सुरू केला आहे.

एका खोलीत राहून व रस्त्यावरील दिव्यांखाली अभ्यास करून प्रा. शेख यांनी अत्यंत कठीण परिस्थितीत आपले शिक्षण पूर्ण केले. २८ व्या वर्षी त्यांनी डॉक्टरेट पदवी मिळविली. नंतर आता ते या परिसरातील व विशेषतः झोपडपट्टीतील तरुण ज्यांनी अनुत्तीर्ण

झाल्यामुळे शिक्षणाकडे पाठ फिरविली आहे व ज्यामुळे ते वाममार्गांला लागण्याची शक्यता आहे, त्यांना 'मुख्य प्रवाहात आणण्यासाठी आदर्श मुक्त विद्यालय सुरू केले आहे.

एकाच वर्गात दोन वेळा अनुत्तीर्ण झाल्यास विद्यार्थ्यांचे नाव पटावरून कमी केले जाते. कौटुंबिक परिस्थिती, शिक्षणाविषयी बदलत चाललेली मानसिकता व शाळेत मिळत असलेल्या औपचारिक शिक्षणाच्या विशिष्ट गरजांशी जुळवून घेता न आल्याने काही विद्यार्थी शाळेबाहेर राहतात, तर शिक्षणाचे वय उलटून गेल्याने काही जण

अकुशल कामगार म्हणून काम करतात. या सर्वांचा विचार करून प्रा. शेख यांनी आदर्श मुक्त विद्यालयाचा उपक्रम गेल्या शैक्षणिक वर्षापासून सुरू केला आहे.

पाचवी, सहावी, सातवी, आठवी, नववी अनुत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना या शाळेतर्फे थेट दहावीच्या परीक्षेला (दिल्ली बोर्ड) बसविले जाते. या परीक्षेत फक्त पाच विषय असतात व उत्तीर्ण होण्यासाठी ३३ गुणांची आवश्यकता असते. गणित आणि विज्ञान हे विषय सोडून देखील उत्तीर्ण होता येते. महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक शिक्षण मंडळाची

दहावीची परीक्षा अनुत्तीर्ण विद्यार्थी जर दोन विषयांत उत्तीर्ण असेल, तर त्याला या परीक्षेत केवळ तीन विषयच द्यावे लागतात.

विद्यार्थ्यांमध्ये असलेल्या वाईट सवयी, अशिष्ट वर्तन, अर्वाच्या भाषा, अभ्यासाचा कंटाळा, उद्धटपणा असे दुर्गुण येथे नाहीसे करण्याचा प्रयत्न केला जातो. निबंधलेखन, हस्ताक्षर, पाठांतर, वक्तृत्व; तसेच विविध शालेय क्रीडा स्पर्धा, नाट्याभिनय, सांस्कृतिक कार्यक्रम आदींच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांमधील सुप्त गुणांना वाव दिला जातो. या शाळेत सध्या पन्नास मुले शिक्षण घेत आहेत.

मनाला भावलेली माणसे

डॉ. अन्वर शेख

२६ नोव्हेंबर २००९ रोजी
भारतीय संविधानाच्या

सर्वापनर्दानानिमित्त भारत सरकारच्या
नेहरू युवा केंद्राद्वारे पुण्यातल्या
पूना कॉलेजमध्ये विविध कार्यक्रमांचे
आयोजन करण्यात आले होते. पुण्याचे
मिल्हाधिकारी बंदुकांत दळवी, जिल्हा
पोलीस अधीक्षक प्रताप दिपावकर,
मुंबई दूरदर्शनचे निवृत्त उपसंचालक
भगवंत इंगळे आणि मी प्रमुख पाहुणे

डॉ. अन्वर शेख

म्हणून कार्यक्रमांना हजर होती. अतिशय देवना असा कार्यक्रम पार
पडला. कार्यक्रमाचे दरम्यान माझे स्नेही नेहरू युवा केंद्राचे संचालक
यशवंत मानखेडकर यांनी माझी ओळख करून देण्याचे प्राधान्य डॉ. अन्वर
शेख यांचेही 'ग्रामीण साहित्यिक' अशी करून दिली. कार्यक्रमानंतर
त्यांनी 'आमच्या कॉलेजमध्ये एखादे व्याख्यान घाल काय?' असे
विचारले आणि मी लगेचच होकार दिला. 'ग्रामीण साहित्य विश्व'
या विषयावर शाळा, कॉलेजमध्ये मी बोलतो असे सांगितल्यावर
फेब्रुवारीच्या पहिल्या आठवड्यातच त्यांनी माझे व्याख्यान आयोजित
केले. व्याख्यानाला विद्यार्थी वर्ष आणि स्वतः प्राध्यापकी
मनापासून दाद दिली. व्याख्यानानंतर त्यांच्या कैबिनमध्ये बऱ्याच
गप्पा झाल्या. ठोकटाने त्यांच्या आयुष्यातल्या अनेक घडामोडींचा
प्रवास अगदी मनमोकळेपणाने मला कथन केला. माझ्या मनाला
भावलेल्या माणसांच्या यादीमध्ये मी त्यांना अलगदपणे आणि
आदराने साठवून ठेवले. शैक्षणिक मागासलेपणा दूर करण्याचा ध्येय
घेतलेल्या त्यांना मनमन्ये साठवून 'ध्येयवादाने झपाटलेले प्रा. डॉ.
अन्वर शेख' असे कल्पक नाव दिले.

त्यांचा जन्म पुण्यातला. तारीख २९ मे, १९६३ जुलैचा
आणि नकबुल हुसेन हे आई-वडील, दोन भाऊ, एक बहीण असे
पंचकोनी कुटुंब. परिस्थिती बेताची. आई आणि वडील
दोघेही शिनी व्यवसाय कच्चापे. येरवडा परिसरात दहा बाय दहाच्या
मातीच्या घराला वास्तव्य. व्यवसायाभारिता भाऊवाने घेतलेले एक
छोटेंसे दुकान. बाप परिसरात अन्वरचे लहानपण करले.
साधारणपणे चाळीस वर्षांपूर्वी हा परिसर म्हणजे सुरंग,
मनोरुपाळाच आणि झोपडपट्ट्यांनी केंदलेला भाग असे या पुण्याच्या
जमनगरीचे वर्णन होत असे. दारुमझुबा, गुंडगिरी, दादागिरी आणि
शैक्षणिक मागासलेल्या या गौरी डोक्यासमोर यायच्या. अन्वरना
या गौरीचे वाईट वाटाघाटे. शिक्षणाच्या बाबतीतल्या लोकांच्या
या कल्पना खोटेला ठरवायच्या असे मनाशी पक्के करून त्यांनी
शिक्षणाचा ध्यास घेतला. मनाचा निर्धार आणि प्रयत्न कष्ट करण्याची
उमेद असणाऱ्यांच्या कल्पना मूर्तस्वरूपात साकारायला देव लागत
नाही, असे म्हणतात तेच खरे. दिवस-रात्रीचा पाठशिवणीचा खेळ
सुरूच होता. त्यांच्या मोठ्या भावाने लहान भावंडांच्या शिक्षणासाठी
बारावीनंतर शाळा सोडून दिली. केंद्रीय विद्यालयामध्ये अन्वरचे
शिक्षण पार पडले. एम. कॉम. ला असताना स्पर्धा परीक्षेमध्ये
मिळालेल्या धडधडीत यशाने त्यांना मुंबईमध्ये केंद्रीय उत्पादन
शुल्क खात्याला कनिष्ठ लिपिकारी नोकरी मिळाली. साल होते
१९८६. वर्षभरामध्ये पुण्याला त्यांची बदली झाली. एम. कॉम.
वरील असतानाच पुणे विद्यापीठामध्ये डॉक्टरेट (पीएच.डी.)
साठी प्रवेश मिळाला. मार्गदर्शक होते जळगावचे डॉ. दिगंबर राणे.
यद्याच्या अठ्ठावीसाच्या वर्षी 'शिखर सहकारी संस्थांमधील गनुष्यबळ
व्यवस्थापन' हा प्रबंध सादर करून त्यांना ही पदवी प्राप्त झाली.
आणि इथून पुढे खऱ्या अर्थाने त्यांच्या आयुष्याचा वेगळा प्रवास
सुरू झाला. होय, वेगळा असा स्पृहणीय प्रवास.

प्रभात

रविवार, दि. ४ एप्रिल २०१०

येरवडातल्या सरत्यापरीत खांबावरच्या दिव्याखाली अभ्यास
करून पीएच.डी. झाल्याचा सार्ध अमिषान तपास आहे. हा भाल
शैक्षणिक क्षेत्रामध्ये मागासलेला आहे हे लोकांचे मत खोदून
काढल्याचा आणखीवेगळा आनंद त्यांनी काळजात साठवून
ठेवला आहे. पदवी मिळाल्यावर लष्करीतील नगरसेवक अधिपति
साळवे यांनी आईपहिलांसह त्यांच्या कैलेल्या जाहीर सत्काराच्या
स्मृती त्यांनी अमिषानाने जपून ठेवल्या आहेत. पीएच.डी. नंतर
वर्षभरातच सरकारी नोकरीला रामराम करून त्यांनी शैक्षणिक
क्षेत्राची वाट सोडली. पूना कॉलेजमध्ये प्रथमतः व्याख्याता म्हणून
रुजू झाल्यानंतर २००९ सालपासून तेथेच प्राध्याप पदाची धुरा
त्यांच्यावर सोपविली गेली. आयुष्याच्या प्रवासात त्यांना अनेक
मानसन्मान आणि पुरस्कार प्राप्त झाले. जनरल अरवणुमार वैद्य
पुरस्कार, राजीव गांधी पुरस्कार, शिवाजीराष्ट्री युवा पुरस्कार,
विक्रान्त युवा गौरव पुरस्कार, रामकृष्ण मोरे आदर्श युवा पुरस्कार
आणि १९९७ साली मिळालेला भारत सरकार राष्ट्रीय युवा पुरस्कार
ही नावे त्यांच्या शैक्षणिक आणि सामाजिक कार्याची साक्ष देतात.

आपण अतिशय कठीण परिस्थितीशी झगडत शिक्षण घेतले,
परंतु आजही तत्सम परिस्थितीला सामोरे जाणारे अनेक गरीब
विद्यार्थी याच परिसरात आहेत ही जाणीव ठेवून आणि मनमन्ये
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या विचारांचा प्रचंड पगडा असल्यामुळे
या गरीब विद्यार्थ्यांसाठी काहीतरी करावयाचे हवे या उदात्त हेतूने
१९८९ साली त्यांनी येरवड्यामध्ये पदवीधर मित्रमंडळ नावाची
संस्था स्थापन केली. ज्या अडथळ्यांना आपल्याला टोंट घावे
लागले, तथा अडथळी इतरांना येऊ नयेत या विचारांनी लवचीनगर
येथे 'स्पर्धा परीक्षा आणि युवक मार्गदर्शन केंद्र' निर्माण केले.
स्पर्धा परीक्षांसाठी जपयुक्त मुस्तफे खरेदी करून एका ग्रंथालयाची
निर्मिती केली. स्पर्धा परीक्षांची इत्यंभूत माहिती आणि मार्गदर्शन
नसतून देण्याचे काम या केंद्राद्वारे केले जाते. झोपडपट्टीमधल्या
विद्यार्थ्यांसाठी त्यांनी ज्ञानदीप अभ्यासिका सुरू केली आहे. तेथे
विद्यार्थ्यांसाठी जपयुक्त व्याख्यानमाला आयोजित केली जाते.
याच प्रकरणे काम पुणे परिसरातल्या सगळ्या झोपडपट्टींमध्ये
व्हायला हवे हे सरांचे स्वप्न आहे. स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्रामध्ये
अभ्यास करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना उचित यश मिळून आलेले विद्यार्थी
जिल्हाधिकारी, आय.ए.एस., आय.पी.एस., आय.आर.एस अशा उच्च
पदावर विराजमान झाल्याचे त्यांना पहायचे आहे. काही विद्यार्थ्यांना
असे यश मिळालेही आहे.

वाचकहो, आजपर्यंत सरांच्या मार्गदर्शनखाली अनेकानी
विद्यार्थ्यांमधून डॉक्टरेट पदवी मिळविलेली आहे. समारोपाच्या
शेवटाकडे येताना एका धक्कादायक गोष्ट मी तुम्हाला सांगनार
आहे. शैक्षणिक क्षेत्रात जणु यश मिळविणारे अन्वर दहावी आणि
बारावीच्या बोर्डाच्या परीक्षेत अनुत्तीर्ण झाले होते. 'यशाचे शिखर
गळताना अपयशात पायाखाली तुडवित मिडीने काढण्यात केलीत
तर हे शिखर अपघट नसते', असे आपल्या विद्यार्थ्यांना सांगताना
दहावी-बारावीमधील त्यांचे अपयश ते कधीही तपवून ठेवीत
नाहीत. त्यांचा मोबाइल क्र. ९८२२६२१५७९ नमुद करून या महान
प्रभुतीला प्रभातच्या अस्तंत्य वाघांच्या कानि त्यांच्या स्तननत
महान कार्याला मी त्रिवार बंदन करतो.

- बबन पोतदार
(९८६०६०१०२९)

Professor Dr. Shaikh Aftab Anwar, Principal Poona College Page 67